

Skrunda skatās uz Saldu, bet reforma velk uz Kuldīgu. → 8. lpp.

Vārmes amatierteātris Es un Tu iestudē Leldes Stumbres lugu *Kalnu Tāle*. Par nopietnu tēmu un bez rekvizītiem. → 5. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kurzemnieks

Cena
0,68 eiro

Nr. 123
(11 505)

Piektdiena, 2019. gada 25. oktobris

Suņi var motivēt darboties, palīdzēt atveseļoties.

Kuldīgā cietošanas Ventspils kanisterapijas komanda.

→ 3. lpp.

Ciklā *Lai lauki nepaliek bez cilvēkiem*: kas notiek ar muižām?

Ir gan veiksmes stāsti, gan vietas, kurās īpašnieki padevušies vai nav pat sākuši šo mantojumu saglabāt.

→ 6.-7. lpp.

„90% no labas pašsajūtas un veselības atkarīgi no domām un emocijām,” uzsver veselības zinātņu maģistre Ineta Meldere. Kā saglabāt mundrumu arī vecumdienās?

→ 4. lpp.

Sirdis, kas viena otrai uzticas

Šonedēļ lielu prieku piedzīvoja alsundzniece Marija Steimane jeb Ručs no *Suitu sievām*. Pie viņas viesojās nu jau gluži vai par mazmeitiņu kļuvusi Norie Curuta (Tsuruta) ar dēliņu Džunsuki (Junsuke) no Japānas.

Norie pirmo reizi Alsungā nonāca 2010. gadā, būdama antropoloģijas studente, kas par suitiem zināja vien to, ka viņi valkā košus tērpus un kopj senču tradīcijas. Kad visu redzējusi savām acīm, lūgusi iespēju savam diplomdarbam šo unikālo vietu izpētīt padziļināti. Toreizējais novada domes priekšsēdis Grigorijs Rozentāls nolēmis viņu izmitināt pie Ruča, lai gan vecākā no *Suitu sievām* angliiski nerunā. Tas nekad nav traucējis abām saprasties un izveidot sirsniņu draudzību. 2015. gadā Marijas radniece, režisore Ināra Kolmane uzņēma slaveno dokumentālo filmu *Ručs un Norie*. Pirms diviem gadiem japāniete šurp atbrauca ar visu ģimeni – viņai un vīram Rjūšam draugi sarīkoja īstas suitu kāzas.

Ar Ruču, Norie un trīsgadīgo Džunsuki sa-

tiekamies *Rijā* pie Ingas Šēnas-Laizānes. Ručs ļoti slavē mazo – esot kārtīgs un muzikāls puisēns, bet pažēlojas, ka Norie divos gados latviešu valodu piemirsusi, toties atceroties visas dziesmas. Abas saskatās un nodzied vairākas, arī to slaveno: „Bet tam cilvēkam vaj'g sirdi, kam var uzticēties.”

Ručs stāsta, ka pirmajā dienā izstaigājuši visu Alsungu, nākamajā – Jūrkalni, bet jau vakar Norie devās pie citiem draugiem Tukumā. Viņa pastāstīja, ka Japānā strādā rūpnīcā, kur kontrolē automašīnu durvju kvalitāti. Jautāta, kādēļ nestrādā izstudētajā profesijā, viņa atbild: pelnot naudu, lai piepildītu sapni par latviešu ēdienu kafejnīcu Japānā. Viņa telefonā rāda, kādus ēdienus savējiem jau piedāvājusi: pašas ceptu rupjmaizi, sklandraušus, pelēkos

zirņus, vistas zupu latviešu gaumē. Tas viss garšojot gan viņai, gan citiem. Marija nosaka: „Te ēst dodam to, ko Norie gribēja. Sodiens būs kartupeļi ar vistu un štovētiem kāpostiem.” Pēc tam viņa apspriežas ar Ingu, kur varētu viesiem pasūtīt garšīgākos sklandraušus un leišu sviestu. Norie priecājas, ka Ruča mazdēls Mārtiņš Miļevskis ar buncu un dūdu grupu *Auļi* brauks uz Japānu koncertēt. Reiz viņš tur bijis arī ar meiteņu grupu *Tautumeitas*. Kad Norie savā dzimtenē iet uz pasākumiem, kuros būs latvieši, viņa velk suitu tērpu. Jautāta, kas liek atgriezties vismaz reizi divos gados, atbild vienkārši: „Man ļoti patīk Latvijas cilvēki. Šeit ir manas otrās mājas.”

Inguna Spuleniece
Lāsmas Reimanes foto

Darbnīcās Padurē tapa dekorācijas animācijas filmiņai.

→ 3. lpp.

Jāpagriež stundu atpakaļ

27. oktobrī 4.00 (naktī no sestdienas uz svētdienu) pulksteņa rādītāji jāpagriež vienu stundu atpakaļ. Latvijā notiks pāreja no vasaras uz ziemas laiku.

Pāreja uz vasaras laiku atkal notiks 29. martā. Pērn septembrī Eiropas Komisija Eiropas Savienības (ES) valstīs iepazīstināja ar jaunas direktīvas projektu, rosinot sezonālo laika maiņu visā ES pārtraukt. Diskusija dalībvalstīs vēl turpinās. Mūsu valdība izlēmusi, ka pēc direktīvas pieņemšanas Latvija gatava pāriet uz vasaras laiku un palikt tajā pastāvīgi.

Pirmdien, 28. oktobrī:

- Kā Jūrkalnē zivis ķēra.
- Ja vēlies pētīt dzimtas koku.
- Arī Snēpelē mācās pēc Montesori metodes.
- Dana Bjorka: aktrise, teātra direktore.

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Vecās muižas – izaicinājums

Daiga Bitinieca,
tālr. 63350567;
daiga.bitinieca@kurzemnieks.lv

Vienmēr esmu apbrīnojusi tos, kuri iegādājas un lēnām atjauno senas muižas. Gan tāpēc, ka tas garantē mūsu dažādā kultūras un arhitektūras mantojuma saglabāšanu, gan tāpēc, ka saimniekiem tas kļūst par cita veida dzīvesstilu. Ik pa laikam lasām stāstus par rīdziniekiem, kuri pamet labi atalgotu, bet parasti stresa pilnu darbu un pārceļas uz laukiem, pie dabas, visbiežāk iegādājoties kādu vecu ēku, kādu pusmuižiņu.

„Ja pats redzi, ka netiec galā, tad meklē citu saimnieku – pārdod ēku laikus!”

Protams, bez naudas ar vecām ēkām nav, ko darīt, bet, kā rāda vairāku senu ēku atdzimšanas stāsti, ļoti svarīgi ir arī citi faktori. Un tie ir – ģimenes, citu tuvinieku iesaistīšanās kaut vai mazos darbiņos, pašvaldības atbalsts, apkārtnē sabiedrības atsaucība, apmeklējot dažādus tur rīkotos pasākumus un šķīroties kaut no nelielas, bet savas naudas. Tāpat svarīgas ir zināšanas, kontakti, labi meistari utt.

Man patiešām žēl, ka Padures muižas īpašnieks Jānis Lazdāns pēc trīs gadu intensīvām pūlēm nolēmis ēku pārdot, jo kā labu koncertu un citu sarīkojumu vietu viņš bija jau to padarījis plašāk zināmu.

Savukārt, domājot par tiem pircējiem, kuri nopērk, nezinot, vai spēs ēku uzturēt un atjaunot (vai varbūt zinot, bet pārrēķinoties), manuprāt, ir nepieciešami grozījumi likumos, kas neļautu ēkām acu priekšā sagrūt un ļautu bezatbildīgajiem vai neveiksmīgajiem uzņēmējiem tās atņemt. Pirms šī radikālā soļa droši vien vajadzīgi stingrāki sodi, kas liktu aizdomāties. Proti, ja pats redzi, ka netiec galā, tad pārdod ēku laikus, nevis tad, kad tā jau ir grausts ar visām no tā izrietošajām sekām.

Kuldīgā mēs joprojām redzam divus bēdīgos vecās slimnīcas korpusus, un tas, ka pēc ilgām juridiskām peripetijām beidzot izdevies no biznesmeņa Uģa Tabora tos atgūt un nu tie kalpos gan tehnikumam, gan radošam mākslas kvartālam, ir viens no svarīgākajiem darbiem, ko, lai arī novēloti, ir izdevies panākt Kuldīgas novada pašvaldības vadībai.

Diemžēl priekšā stāv sarežģīti lēmumi, ko būs iesākt ar tām vecajām ēkām, kurās skolu vairs nav, tātad tās ir pustukšas.

Tiekoties ar izglītības ministri Igu Šuplinsku un vaicājot par līdz šim labi uzturētajām skolu ēkām, kam bērnu trūkums un jaunās nostādes par skolēnu skaitu klasēs draud ar tukšumu, atbilde bija – jāmeklē cits lietojums. Pieaugušo izglītība, kultūras centrs, pansionāts vai kas cits.

MANUPRĀT

Kas to vairs atceras

Nupat bija tāda vēsturiska diena – apritēja 30 gadu, kopš Krievijas armija pilnībā pameta militāro bāzi Skrundā. Vispār jau svētki, jo svešu militāristu aiziešana no latvju zemītes savā ziņā bija uzvara. Turklāt tas nenotika vienā dienā – tas ilga septiņus gadus kopš 1992. gada līguma par okupācijas spēku izvešanu. Tāda bija Latvijas valdības diplomātija: darīt lēnām, kā saka, ar mieru un pīpēšanu. Ar lielu blīkšķi nogāž jauno, neieslēgto lokatoru, pēc tam klusām izslēdz veco radiolokācijas staciju un tad vēl gadu ļauj krievu armijniekiem padzīvoties kādreiz varenajā pilsētā meža vidū. Bet kas to vairs atceras... Jauni laiki, jauni tikumi. Pēc 30 gadiem pa Skrundas novada ceļiem bijušā lokatora tuvumā atkal ripo militārā tehnika, reizēm arī ar svešu valstu karogiem. Iedzīvotāji atkal pieraduši – vismaz kaut kāda dzīvība.

Daina Tafelberga, tālr. 63350563,
daina.tafelberga@kurzemnieks.lv

PĒC PUBLICĒTĀ

Ceļš salabots, iedzīvotāji grib vairāk

Rumbas pagasta Rumbeniekos pēc negadījuma, kad pa krauju Riežupē iegāzās kravas auto, ceļš un pārbrauktuve ir salaboti, bet iedzīvotāji joprojām nav apmierināti.

VAI VAJAG NELAIMI?

Negadījums notika septembrī. Lai gan uz ceļa ir zīme ar masas ierobežojumu līdz septiņām tonnām, pa to brauca kravas mašīna, kas piegādāja granti ceļu būvniecībai kūdras purvā. Auto atradās par tuvu pārbrauktuves malai, tā bija jēla un nogruva līdz ar visu grants kravu. Kā solīts, a/s Delta LV, kuras transportlīdzeklis izraisīja negadījumu, bojāto ceļa posmu salabojusi – ir nostiprināta pārbrauktuves mala, ierakti jauni stabiņi.

Negadījums uzjundīja jau iepriekš iedzīvotāju sapulcēs izteikto neapmierinātību ar ceļu uzturēšanu. „Tagad tas posms kaut cik sakārtots, lai gan nebūtu brīnums, ja kāds iegāzīsies atkal: ceļš šaurs, zīmes neviens neievēro,” redakcijai šaubas izteica kāds vīrietis. „Citur joprojām ir bedres, mašīnas triecas ar lielu ātrumu, brauc arī smagie. Vai vajag vēl kādu negadījumu, lai kaut ko darītu?”

PAŠIEM JĀSAUDZĒ

Kuldīgas novada domes izpilddirektore vietniece Agnese Buka atbild, ka šogad lielu ieguldījumu vairs nebūs: budžets izsmelts, turklāt sācies laiks, kad remontēt vairs nevar. Rumbas pagastā šosezon atjaunoti divi grantēto ceļu

posmi: Vetkļinika–Palejas un Kaijas–Liepkalni. Pašvaldība izzina pagastos akūtākās vajadzības, lai izlemtu, kuriem ceļiem naudu atvēlēt nākamgad. Arī turpmāk tiks meklētas papildu iespējas, jo ar ceļu fondu nepietiek.

Tāpat tiks lūgts, lai policija Rumbeniekos biežāk kontrolē satiksmi. Arī iedzīvotāji aicināti ziņot, ja satiksmes noteikumi tiek pārkāpti. „Redzot, ka ceļa zīmes kāds neievēro, ka brauc smagais transports un tiek bojāts ceļš, to var nofotografēt un nosūtīt kārtībasrūkošajām iestādēm. Naudas mums ir par maz, lai salabotu visus ceļus. Tāpēc tie jāsaudzē un vajadzīga pašu iedzīvotāju līdzdarbošanās.”

Daina Tafelberga

PABĒDA

Pieturas ir retākas

Kāda sieviete apzinās – kamēr Kuldīgā remontē Jelgavas ielu, jāsadzīvo ar dažādām neērtībām, tomēr viņa ir apbēdināta, ka autobusa maršrutā Mežvalde–Priedaine attālums starp pieturām kļuvis garāks nekā iepriekš. „Autobuss iet pa citu maršrutu – pie kultūras centra un Centra vidusskolas vairs neapstājas, pasažierus izlaiž pie Kuldīgas 2. vidusskolas un tad tikai pie veikala Rimi. Šoferis saka, ka pie Māras diķa nevarot, jo neesot vietas, kur autobusam apstāties. Pamatā braucēji esam veci cilvēki, un iznāk ar kājām iet tālāk.”

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet Kurzemniekam pa tālr. 63350568,
e-pasts: dina.porina@kurzemnieks.lv.
Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai jūsu draugu, paziņu lokā ir kāds cittautietis? Kādā valodā sazināties?

Tatjana Zauere, pensijā: – Pēc tautības esmu krieviete. Te man draudzenes ir latvietes. Pēdējos gados cenšos runāt latviski. Nezinu, kādēļ, bet visas manas draudzenes grib runāt krieviski. Varbūt tādēļ, ka nevēlas, lai valoda aizmirstos.

Nelda Rasmene, strādā grāmatvedības firmā: – Jā, ir. Ar viņiem sazinos gan vāciski, gan angļiski. Šīs valodas protu sarunvalodas līmenī. Labāk ir runāt klātienē, sociālajos tīklos nav visai droši.

Jānis Strazds, šoferis: – Nav manā paziņu lokā cittautiešu. No svešvalodām zinu krievu. Iznāk tajā sazināties arī pa telefonu, jo draugam draudzene ir baltkrieviete.

Gunita Rasmene, izplata kosmētiku: – Latvijā ne. Spānijā, Vācijā ir draugi. Radi man ir austrālieši, visi cenšas runāt latviski. Ir viegli ar viņiem sazināties. Pamatzināšanas man ir vācu valodā, bet, ja ikdienā nerunā, tā piemirstas.

Silvija Sīle, strādā: – Nē, nav. Man visi radi, draugi un paziņas ir latvieši, tāpēc neviena citā valodā nav jāsaazinās.

Vizma Dāve, pensionāre: – Jā, mana meita precēsies ar itāli. Viņš mācās latviski, es itāļiski saprotu jau diezgan labi, jo katru gadu braucu uz Alpiem. Palīgs ir arī telefons, kurā ir svešvalodas tulkotājs. Vēl runāju vāciski – tā sazinos ar sava vecuma itāļiem, kuri dzīvo Ziemeļitālijā.

Inta Jansone, Lāsmas Reimanes foto

Bērni lasa kopā ar suņiem

Kuldīgas bibliotēkas bērnu literatūras centrā pirmo reizi viesojās suņi no Ventspils kanisterapijas komandas. 30 bērnu kopā ar četrkājainajiem draugiem lasīja grāmatu *Pelītes Pērlītes brauciens ar gultu un mācījās krāsas.*

Vispirms lasīja 1.–4. klases skolēni, pēc tam – pirmsskolas bērni. Pēc tam bija iespēja ar suņiem pastaigāties un tos pabužināt. Uz Kuldīgu dzīvniekus atveda Sintija Neimane, Jana Berka un Linda Martinsone.

PAVASARĪ AICINĀS VĒLREIZ

„Sunīši jau laikus saņēma grāmatīņas no mūsu bibliotēkas un mācījās lasīt,” saka centra vadītāja Rūta Beltiņa. „Liels prieks, ka izdevās tos uzaicināt un ka bērni brīvlaikā var uz šādu nodarbību atnākt. Saskaņojot ar dzīvnieku

Kuldīgas bibliotēkā ar bērniem grāmatīņu lasa Ventspils kanisterapijas komandas dalībniece Kella.

vien rada ļoti pozitīvas emocijas. Visiem mājās šādas iespējas nav. Lasīt kopā ar suni ir kaut kas īpašs. Atsaucība ir liela, un ceru, ka pavasarī pasākumu atkārtosim.”

PAT NEMANA, KĀ MĀCĀS

Ventspils kanisterapijas komandā ir ap desmit trenētu suņus. S.Neimane uzsver, ka šādai terapijai ir daudz novirzienu: „Pasaulē

to izmanto ārstniecībā, Latvijā tik plaši tas vēl nav. Mēs suņus vairāk izmantojam pedagogijā, jo trīs saimniekiem ir pedagoga izglītība. Strādājam ar bērniem, kuriem ir garīgās attīstības traucējumi, un vienkārši motivējam kā šeit, Kuldīgas bibliotēkā. Suns vienmēr rada prieku. Manējais skolā strādā ar bērniem, kuriem ir attīstības traucējumi. Tur katram ir mērķis, kas jāasniedz, un suns palīdz. Bērni reizēm pat nemana, ka mācās. Piemēram, sunītim jāapēd noteikts skaits graudiņu, un bērns mācās skaitīt. Vai arī ar graudiņiem jāizliek suņa vārda pirmais burts. Bērniem tā šķiet spēle, nevis mācīšanās.”

SKOLOTĀJS VINNIJS

S.Neimane turpina: „Nav konkrētas šķirnes, kas būtu piemērota kanisterapijai. Visu nosaka dzīvnieka temperaments un raksturs. Sunim

jābūt draudzīgam un ne tikai paklausīgam, bet arī saprātīgam. Piemēram, paklausīgs suns skrien pēc pamestas bumbiņas, neko citu neievērojot. Kanisterapijas suns izvērtē, vai tam ceļā nav bērns, un uzmanās, vai varbūt bumbu ir paņēmis bērns – tad viņš to nost neņem. Reizi gadā suņi liek eksāmenu, jo gada laikā kaut kas var mainīties. Ir arī tādi, kuri eksāmenu noliek, bet praktiski nestrādā.”

Suņu īpašnieces ar kanisterapiju nodarbojas brīvajā laikā. Visvairāk tiek strādāts Ventspils krīžu centrā, bibliotēkā, atbalsta centrā *Cimdiņš*, bet, piemēram, Vinnijs ar saimnieci, speciālo pedagogi, trīs reizes nedēļā darbojas Ventspils 2. pamatskolā, kur viņš ir skolotājs Vinnijs.

Iveta Grīniņa
Lāsma Reimanes foto

Top filmiņa Padurei

Visu nedēļu Padures muižā notika animācijas darbnīcas bērniem, un līdz janvārim Padure tiks pie savas filmiņas.

Friča Brīvzemnieka Rīgas pamatskolas aušanas pulciņa vadītāja Sarmīte Sedliņa bērniem māca, ka animācijas filmai dekorācijas var tapt arī no pērlītēm.

To rīkoja Padures bibliotēka sadarbībā ar pieredzējušo animatori Daci Liepu un viņas draugiem. Bērni no Padures, Kuldīgas, Rīgas un Salaspils no sākuma klausījās stāstnieces Alises Volanskas spoku stāstus un teiksmas par pagastu, bet pēc tam trīs dienas tēlus zīmēja un pārloja, lai veidotu filmu. Animatore Silva Liepa smējās, ka pēc spoku stāstu vakara pieaugušajiem, kuri muižā nakšņoja, nakstī atnācis spociņš. Izrādījies gan, ka tā ir pele, kas atradusi papīriņu ar kēksa drupačām. D.Liepa un bērni atzina, ka spoku stāsti bijuši diezgan bailīgi – par neredzamiem zirgiem, stīrnām, lapsām, suņiem. Filmīnā noteikti būšot mežs, dīķis, Padures muiža, aleja.

Ar līdzīgiem projektiem D.Liepa izbraidījusi visu Latviju: „Tādas darbnīcas vadu jau visu šo gadsimtu. Aizsākums bija tad, kad studija *Dauka* veidoja filmu *Neparastie rīdzinieki*. Animācijas mākslinieki savu darbu padara pirms tam, kad filma oficiāli skaitās pabeigta. Tad līdz nākamajam projektam iestājas pauze – vismaz

pusi gada. Man ir četri bērni, iespējams, tāpēc tukšajos brīžos sāku rīkot darbnīcas. Animāciju mācu arī 3x3 nometnēs. Bērni ir uztaisījuši tik daudz filmu par spokiem, princesēm, pasakām, muižām! Lielākā daļa ielikta vietnē *YouTube*.”

Kāpēc Padure? D.Liepa skaidro: „Ir lieli projekti, kurus finansē Valsts kultūrkapitāla fonds un citi, bet ir arī mazie, kuros bērni gatavi darboties, bet nauda tiem nav iedota. Šis ir mazais projekts, kurā visi pasniedzēji strādā priekā pēc, arī tāpēc, ka vakaros mums patīk staigāt pa Kuldīgu. Dzīvoju Salaspilī, un turienes bērni iemācījušies jauna vietējā komponista Aināra Krastiņa dziesmu, kurai klāt vajag animāciju. Bijām paredzējuši taisīt filmiņu par Svītenes muižu, bet lielo naudu nedabūjām, un mūsu partnere, Svītenes mākslas skolas direktore aizgāja no darba. Dziesma par kokiem un seniemiem laikiem ir, SIA *Pērļotava* no Rīgas iedeva nelielu naudiņu. Ļoti nopriecājamies, kad Padures muižas saimnieks Jānis Lazdāns

piedāvāja šeit strādāt. Tā nu projekts *atvēlies* uz Paduri. Mazās darbnīcas ir pat labākas, jo katra bērna darbiņu varēsim filmā parādīt. Iepriekšējais lielais projekts bija par Drabešu muižu – tur bērnu bija ļoti daudz, tādēļ katra zīmēto ievietot īsā filmīnā ļoti grūti.”

Vienu dienu Padures bērni strādāja kopā ar Friča Brīvzemnieka Rīgas pamatskolas aušanas pulciņu. Kamēr skolotāja Sarmīte Sedliņa vietējiem mācītāja dekorācijas pārloja, rīdzinieki zīmēja. Nākamajā dienā te viesojās privātās pirmsskolas izglītības iestādes *Zeltābele* audzēkņi, bet pēdējā dienā – Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas audzēkņi ar skolotāju Inu Ozolu.

Padurnieki apmeklējuši visas nodarbību dienas. Lineta Zīberga: „Mamma teica, lai atnākot, būšot jauki. Man animācijas filmas patīk, tagad mācāmieš taisīt pašī.” Kuldīdznieks Edgars Ulpe papildina, ka ļoti gribējies redzēt, kā tās filmas top.

Inguna Spuleniece
Lāsma Reimanes foto

Iesaiņos videi labvēlīgi

Biedrība *Latvijas Zaļā josta* rīko jaunu konkursu *Mans zaļais dāvanu iesaiņojums*.

Domājot par pārmērīgu resursu patēriņu un vides piesārņojumu, iedzīvotāji tiek aicināti dalīties praktiskās idejās, kā svētku dāvanas iesaiņot dabai draudzīgi: izmantojot otrreizējos, pārstrādātos, dabas izejmateriālus un videi nekaitīgas, ilgtspējīgas metodes. Konkurss tiek rīkots pirms Ziemassvētkiem, kad cilvēki pārcenšas ar iesaiņojumu un tiek patērētas vairākas tonnas videi nelabvēlīga materiāla. Bieži vien šis dāvanu iesaiņojums kalpo vien dažas minūtes, pēc tam kļūstot par atkritumiem. Pašrocīgi gatavotos paraugus dabai draudzīgai dāvanu iesaiņošanai iedzīvotāji aicināti pieteikt līdz 24. novembrim, aizpildot anketu vietnē www.tirailatvijai.lv un ievietojot radošā darba fotogrāfiju. Konkurss notiek sadarbībā ar modes un izklaides centru *Rīga Plaza*.

Daina Tafelberga

NUMURA NOTIKUMS

Vārmes amatiereteātra režisore Lida Čevere atceras gadījumu šovasar Alūksnē: „Aktieriem jāspēlē, ka viņi nāk no bērēm. Izdomājām, ka viņi uz skatuves uznāks no zaļes – lauku dzīves nogurdināti, iedzēruši, ne visai smuki sagērbušies. Kultūras nama vadītāja pielēca kājās: „Tā! Ko tie te tagad dara?” Viņa nodomāja, ka tie nav aktieri...”

Vai gribi labi justies arī vecumā?

Kā smadzenes uzturēt jaunas līdz sirmam vecumam, kā veselību ietekmē domāšana un emocionālais fons, kā mosties un dienu nodzīvot ar prieku – par to Kuldīgas senioru skolā stāstīja sabiedrības veselības speciāliste un veselības zinātņu maģistre Ineta Meldere. „90% no labas pašsajūtas un veselības atkarīgi no domām un emocijām,” viņa uzsvēra.

SMADZEŅES VAR TRENĒT VISU MŪŽU

„Neuroplasticitāte nozīmē smadzeņu struktūras un funkciju pārmaiņas, ko var panākt ar treniņiem un pieredzi. Neuroplasticitāte ļauj palikt jauniem līdz mūža galam. Neironi glabā informāciju – katra lieta, ko zinām, ir neironu savienojums. Vienīgais, kas jādara, – jākustina smadzenes visos veidos,” atgādināja I. Meldere.

Neirozinātnes un psiholoģiskie pētījumi par šo tēmu pēdējos desmit gados radījuši jaunu izpratni par daudziem veidiem, kā smadzeņu darbību ietekmē uzvedība, pieredze un psihofizioloģiski treniņi. Visi līdzšinējie pētījumi ļauj secināt, ka smadzenes ir nevis statiskas, bet gan dinamiskas un ka pārmaiņas turpinās visu dzīvi. Lai saglabātu tās jaunas, vajadzīgas fiziskas kustības, svaigs gaiss, veselīga pārtika, mācīšanās, labs miegs un uzvedības algoritmu maiņa jeb smadzeņu treniņš, ikdienas ieradumus mainot. Tas, ko domājam un par ko domājam, ietekmē mūsu veselību.

TU PATS ESI SVARĪGĀKAIS

Ja notiek kāds negadījums, jāatceras, ka svarīgākais esi tu pats. Ja saplīst krūze, tam nav nozīmes. Nedrīkst sev pārnest, sevi rāt.

Katrs rīts jāsāk ar komplimentu sev. Jo pozitīvāk sāksiet dienu, jo labāks būs dienas ritējums. „Tā nav lepība vai augstprātība. Katru rītu sev jāpasaka pieci komplimentī, kuros var ietvert tādas īpašības, kādas jūs vēlētos. Sakiet sev, ka esat veseli, skaisti, jauni, vingri, laimīgi! Tas jāsaka mīļā balsī. Jo mīļāk ar sevi runāsi, jo vairāk ķermenis atsaucies,” ieteica speciāliste.

Nedrīkst par veselību sūdzēties citiem, un nav arī jāuzklausa citu sūdzības. Jo vairāk teiksim, ka mums ir slikti, jo vairāk problēma padziļināsies. Jāizvēlas tāds izteiksmes veids: „Es veseļojos, man kļūst labāk.” Tad tā notiks.

ARĪ CITIEM JĀSAKA LABI VĀRDI

Smadzenēm ļoti svarīga ir komunikācija ar cilvēkiem. Arī citiem jāsaoka komplimentī. Tas smadzenēm ir ļoti veselīgi. Jo vairāk atplaukst otrs, jo vairāk atplauksiet paši. Ir komplimentī par izskatu, un ir iekšējie – par raksturu un citām labajām īpašībām.

Ja kāds stāsta ko sliktu, šī informācija jāignorē un attieksmei jābūt tādai – šis cilvēks sliktu saka par sevi, jo tā ir viņa uztvere, viņš saredz sliktu. Sev maigi jāsaoka: „Uz mani tas neattiecas – tas ir iekšā

Jaunākie zinātnes atzinumi liecina, ka smadzenes var trenēt un tā saglabāt jaunas. Kuldīgas senioru skolā par to stāstīja veselības zinātņu maģistre Ineta Meldere.

IKDIENAS MAZIE SVĒTKI

Ļoti svarīgi prast sev prieka brīžus sagādāt ik dienu. Kāpēc lai kafiju no rīta mēs nedzertu no vislabākajām krūzītēm – no svētku servīzes? Attieksmi pret dzīvi var mainīt jebkurā vecumā.

ĒLPOT UN KONCENTRĒT UZMANĪBU

Ja cilvēks uztraucas, elpošana kļūst ātrāka un seklāka. Ar lēnu elpošanu var asinsspiedienu samazināt – tā nomierina un atslābina. I. Meldere piedāvāja vingrinājumu, kas ir kā meditācija ķermeņa izziņāšanai. Ar aizvērtām acīm vairākas reizes dziļi un lēni ieelpo un vēl lēnāk izelpo. Tad it kā ar iekšējo redzi uzmanību virza uz krūšu kurvi, ieelpu un izelpu, tad pievērs uzmanību sirdij, mugurkaulam, tad pakāpeniski visām ķermeņa daļām no pēdām līdz pakausim.

Tiem, kuri vakaros nespēj iemigt, I. Meldere ieteica vingrinājumu, kurā, lēni un dziļi elpojot, domās cilvēks iziet cauri visam ķermenim. Tas pakāpeniski tiek atslābināts, sākot ar acīm, pieri, seju, žokļiem, mēli utt. „Slimība ir sasprindzinājums tajā ķermeņa vietā, ar kuru uzņemam pasauli. Šī vieta jāatslābina, un slimība jāatlaiž. Kad ķermenis atslābināts, atkal ir brīdis sev teikt, ka esi mīļš, jauks, gudrs, vesels.”

viņā pašā.” Pašam visu laiku jāuztur laba oma, tad būs arī laba veselība. „Kas paši ir laimīgi, visur redz labo. Tie, kuri paši ir nelaimīgi, apkārt saskata sliktu. Pasākumus parasti apmeklē tie laimīgie.”

Optimismam ir liela nozīme arī atveseļošanās procesā. I. Meldere stāstīja, kā ar neatlaidību un vingrinājumiem kāds pacients divu trīs gadu laikā atkopies pēc smaga insulta un kustību spējas atjaunojis tiktāl, ka varējies atgriezties darbā. „Tas, ka slimi cilvēki jāžēlo, ir novecojis uzskats. Vislabāk ir

likt darboties, cik nu iespējas ļauj, slodzi pakāpeniski palielinot. Tas attiecas arī uz sirds slimniekiem.”

I. Meldere atgādināja par fiziskajām kustībām. Ļoti svarīgas ir pastaigas svaigā gaisā, bet jāskatās, lai pleci nebūtu sagumuši uz priekšu. Ja krūšu kurvis saspīests, tad organisms, līdz ar to arī smadzenes, uzņem daudz mazāk skābekļa. Jāraugās, lai augums ir stalts, pleci atpakaļ, krūšu kurvis vaļā. Viņa ieteica pastaigā likt rokas aiz muguras. Jātrenē muskuļi, lai tie saturētu locītavas.

Smadzeņu fitness

No 25 gadu vecuma smadzeņu šūnas katru gadu samazinās par 0,3%. Mūsu uzdevums ir atlikušās trenēt un veicināt to aktivitāti. Jo daudzveidīgākas darbības ikdienā darām, jo labāk smadzenes tiek trenētas.

Acu vingrinājumi

Smadzenes var vingrināt ar acīm. Ikdienā to kustību amplitūda ir niecīga, tāpēc ik pa laikam ir veselīgi acis pavingrināt, lai to atjaunotu.

Speciāliste ieteica pa desmit reizēm lēnām kustināt acis pa labi un pa kreisi ar maksimālu amplitūdu. Tad uz augšu un uz leju. Pa diagonāli – no augšējā labā sūra uz apakšējo kreiso, pēc tam no kreisā augšējā stūra uz labo apakšējo. Pēc tam acis virza pa apli ar maksimālu amplitūdu uz vienu un tad uz otru pusi. Tad zīmē bezgalības zīmi vispirms vienā, tad otrā virzienā un tad astoņnieku. Galvenais, lai vingrinājumu laikā galva

paliek nekustīga. Beigās saberzē plaukstas un uzliek acīm, lai tās atslābinās un sasildās.

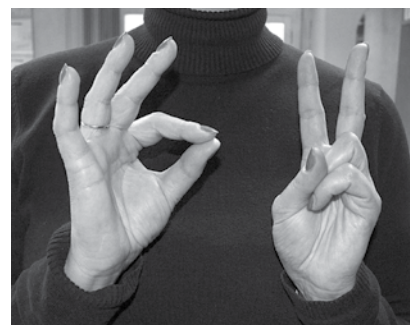
Acis spēju fokusēt skatienu trenē tā, ka pārmaiņus skatās uz punktu tuvumā un tālumā. Piemēram, vienu īkšķi pieliek pie deguna, otru izstiepj, un pārmaiņus skatienu fokusē uz vienu un otru.

Sānu redzi var trenēt, ja abas rokas ar īkšķiem uz augšu izstiepj sev priekšā un skatienu fokusē uz īkšķiem. Tad rokas lēnām virza uz sāniem un cenšas abus īkšķus paturēt skatienu laukā. Galvu tur taisni un negroza. Tad abas rokas atkal saliek kopā priekšā un atkal virza uz sāniem.

Roku vingrinājumi

Smadzenes vingrina viss, ko darām ar rokām. Ļoti labi ir rokdarbi: adīšana, tamborēšana, aušana u.c. Pat tad, ja kādreizējās prasmes ar gadiem samazinās, atliek vien sākt, un iemaņas atgriezīsies. Katrs darbiņš kustina noteikta smadzeņu apvidus šūnas.

Ļoti labi ir darīt kaut ko smalku, ar sīkām kustībām. Smadzeņu fitness ir vingrinājumi, kuros ar vienu un otru roku tiek veiktas dažādas darbības.

Viena roka ar īkšķi un rādītājpirkstu izveido burtu O, otra ar rādītājpirkstu un vidējo rāda uzvaras zīmi V. Tad zīmes sinhroni tiek vairākkārt nomainītas. No sākuma neiet viegli – ir jādama un jātrenējas, bet šādi veidojas jaunas neironu saites.

Viena roka pie pretējās auss, otra pie deguna. Sasit plaukstas un rokas apmaina. Lai uzdevumu sarežģītu, pievieno kāju kustības. Piemēram, vienu kāju piesit divas reizes, otru – trīs.

„Zinu, ka viņi to var”

Drīz gaidāma izrāde Leldes Stumbres lugai *Kalnu Tāle*, ko iestudē Vārmes pagasta amatierteātris *Es un Tu*. Režisore Lida Čevere pastāstīja par izaicinājumiem, bet aktieri atcerējās arī kuriozus. L.Čevere šo teātri vada jau 13 gadus. Pirms tam bijis ilgs pārtraukums, kad tāda kolektīva te nav bijis.

ATPAKAĻ PIE ZEMES

„Man patīk brīdis, kad aktieri apguvuši tekstu un viņiem sāk nākt ārā emocijas,” stāsta režisore. „Man patīk meklēšanas ceļš, un vīzijās redzu, kā tam jāizskatās. Vakaros, kad nolieku galvu uz spilvena, skatuve ir acu priekšā. Redzu mizanscēnas un to, kā visam jāizskatās.

Šo izrādi sākām iestudēt pagājušajā rudenī. Man patika Leldes Stumbres luga *Kalnu Tāle*. Zinu, ka daudzi mazie kolektīvi no viņas lugām baidās, jo tajās esot lielas zemūdens klintis. Nezinu, kā mums būs izdevies. Stāsts ir par spītīgu sievieti Tāli, kura jaunībā kopā ar vīru aizbrauc dzīvot uz laukiem. Pēc dažiem mēnešiem vīrs iet bojā. Radi saka, ka jāatgriežas pilsētā, bet viņa spītīgi paliek pie tā, ka jāpaliek lauku mājā. Visi tik skrien projām, bet viņa cīnās par savu zemi, par savām mājām. Viņai ir sava pārliecība. Luga ir par Latviju, par zemi un atgriešanos. Vēl izrāde parāda to, ka baidāmie viens otram atvērt dvēseli un viens ar otru runāt, tāpēc bieži veidojas nesaskaņas, nav sarunu, nav īstas māju izjūtas. Vajadzētu biežāk ieskatīties acīs, lai redzētu, kas otram notiek dvēselē, tikai diemžēl laika vienmēr par maz.”

L.Čevere izvēlējusies franču komponista Šopēna mūziku: „Man patīk piemeklēt mūziku. Tas ir darbs mēnešiem. Grūti, bet patīk.”

PIRMĀ IZRĀDE BEZ REKVIZĪTIEM

Režisore atzīst: sākumā bijis grūti saprast, kā to visu uz skatuves uzlikt. „Aktieru sastāvs ir ļoti labs. Jau sākumā redzēju, kurš kuru lomu varētu spēlēt. Aktieri spēlēs bez rekvizītiem – tas būs kaut kas jauns. Ja es neredzētu, ka aktieri to var, tad šo lugu neņemtu. Lai parādītu domu, nav vienmēr kaut kam jābūt uz skatuves. Tagad atlicis tikai nopulēt tekstu, attiecības un līdzpārdzīvojumu. Piemēram, Edītei Petrēvicai grūti lomā iejusties – viņa tēlo Tāles māsu,

Vārmes amatierteātra *Es un Tu* aktieri reizi nedēļā tiek pamatskolas zālē. Pirmajā rindā: Alģimants Zabītis, režisore Lida Čevere, Egons Krasnops, Edīte Krasnopa, Agnese Moldovāne, Edīte Petrēvica, Jānis Druvaskalns. Otrajā rindā: Aiga Lasmane, Sarmīte Zabīte, Dace Blathena, Ilze Lagzdīņa.

Šovasar Vārmes kolektīvs piedalījās 14. Latvijas amatierteātru salidojumā *Spoguļo!* Alūksnē.

kura sēž pilsētas domē. Edīte pēc dabas ir klusa, bet loma – indīga. Mēģinu dabūt ārā to dusmu.”

Amatierteātra aktrise Agnese Moldovāne atzīst: „Spēlēt bez rekvizītiem noteikti ir grūtāk.” Aktrise Dace Blathena saka:

„Sākumā bijām par šo izrādi noskaņoties, bet šodien runājam: ja viss saliksies tā, kā jābūt, būs tāds kārtīgs sprādziens. Pats svarīgākais ir uzvilkt tā cilvēka kažociņu, kuru mēs katrs atveidojam, tad visas lietas saslēdzas. Mums dod

izaicinājumu, un tā ir ļoti liela uzticība, jo pat profesionālam aktierim būtu grūti spēlēt izrādi, kas ir kā performance. Nav, kur pieķerties, nav darbarīka, ar ko darboties. Ir tikai ķermenis, seja, balss un attieksme.”

„TE ESAM VIENĀDI”

L.Čevere lepojas ar 13 aktieriem no Vārmes, Kuldīgas, Ēdoles, Saldus: „Lepojos arī ar saviem vīriešiem, jo lauku kolektīvos viņu parasti trūkst, bet mums ir septiņi.”

Edīte Krasnopa stāsta, ka te darbojas no pirmās dienas: „Teātris mani pavadījis visu dzīvi – spēlēju gan skolas laikā, gan pēc tam. Pati esmu izmācījusies par režisori. Man patīk satikt vienādi domājošus cilvēkus. Šeit ir piederības izjūta. Patīk iejusties tēlos.”

D. Blathena atzīst: „Tā nav tikai spēlēšana un būšana uz skatuves. Tagad tāds laiks, kad katrs meklē vietu pie savējiem. Savējos turēt tuvumā – tā ir liela drošības izjūta. Ir viegli pazust notikumos un nomaldīties cilvēkos, kuri it kā ir draugi. Šeit ir labi. Te nevienam nav amata un maka – te esam vienādi.”

BEZ KURIOZIEM NEIZTIKT

Izrādēs viss nav tikai nopietni – gadījušās gan neveiklības, gan pārteikšanās. Spilgts notikums – reiz sākusi skanēt neīstā mūzika. Aktieri atceras: „Izrādes sižetā bija kūrorta dzīve un mīlas trijstūris. Tajā kultūras namā bija slikta apskaņošana un dēļu grīda, uz tās stāvēja magnetofons. Grīda nedaudz kustējās, un, nesot dekorācijas, mūzika *pārlēca* – sāka skanēt krievu himna.”

L.Čevere atceras gadījumu šovasar Alūksnē: „Aktieriem jāspēlē, ka viņi nāk no bērēm. Šoreiz izdomājām, ka viņi uz skatuves uznāks no zāles – lauku dzīves nogurdināti, iedzēruši, ne visai smuki saģērbusies. Kultūras nama vadītāja pielēca kājās: „Tā! Ko tie tagad dara?” Viņa nodomāja, ka tie nav aktieri...”

Vēl visi atceras pasākumu Kaltenē: „Spēlējām izrādi, pēc tam bija balle. Pirms braukšanas mājās izdomājām, ka visi Ādama kostīmos iesim peldēt. Ārā tumšs, ūdens silts – visi iegājām jūrā. Tā vien likās liela uzdrīkstēšanās.”

Dejotājiem jauna vadītāja

Vārmes vidējās paaudzes deju kolektīvu *Dimdari* šomēnes sākusi vadīt Liene Belova.

Viņa stāsta: „Es nāku no Saldus novada Vānes pagasta. Pati sāku dejot vidusskolā – mācījos Druvas vidusskolā un deju kolektīvā *Puzurs*. Tieši tad izlēmu iegūt izglītību šajā jomā. Šogad absolvēju Latvijas Mūzikas akadēmiju. Studiju laikā deju kolektīvā *Meždzirnas*. Radās darba iespēja, un es to izmantoju. Vadīt šādu kolektīvu ir ļoti jauki. Šogad koncerti nav ielānoti, bet februārī piedalīsimies ikgadējā koncertā *Cirulputenis* Kuldīgā un gatavosimies skatei aprīlī. Pašlaik kolektīvs ir nepilnā sastāvā, tāpēc vēl aicinām gribētājus mums pievienoties. Dejojam katru piektdienu 20.00.”

Ceļa remonts

Pašlaik tiek remontēts ceļa posms *Zvaigznes–Ābeles–Pavasari*, informē pagasta pārvaldes vadītāja Lelde Ose.

3,4 km garumā tiek noņemts apaugums un zemākajās vietās piebērt grants, izskatīta viena caurteka. Remonts notiek par pašvaldības naudu, kopējās izmaksas ir 15 378 eiro (bez PVN).

Aiziet ļaudis, aiziet muižas

Ar seniem namiem ir tāpat kā ar veciem cilvēkiem: vieni mīlēti un loloti turpina pilnvērtīgu dzīvi, citi, lai arī svecējuši, dzīvo kopā ar tuviniekiem, bet ir daļa tuvinieku (īpašnieku) pamesto un aizmirsto. Pārsvārā muižas kļūst tukšas tad, kad no tām aiziet pagastu skolas: pašvaldībai tās nav vajadzīgas, bet nonākšana privātās rokās vienmēr ir loterija – sabruks vai tiks atjaunotas? Aizejot cilvēkiem, aiziet arī ēkas, un vieta paliek tukša.

„Tur bija skolas dvēselīte”

Tā par Ķīmales muižu, kurā no 1929. līdz 2010. gadam atradās Padures skola, saka tās pēdējā direktore Viņa Leismane. Astoņos gados, kamēr muiža atrodas privātās rokās, tā ir ļoti nolaista. Īpašnieks Aivars Muravskis nesazinās ne ar pašvaldību, ne vietējiem iedzīvotājiem.

VIENMĒR KOPA UN REMONTĒJA
Ēka atstāta labā stāvoklī, apgalvo V. Leismane. Viņa atceras, ka parks vienmēr bija sakopts: zāle nopļauta, celiņi salaboti, ziedējušas puķes. Arī telpas uzturētas – pirms katra jaunā mācību gada kaut kas tika remontēts. Vienīgi apkuri vajadzētu pārveidot, domā bijusī direktore.

Kopš Ķīmales muiža kļuvusi par privātīpašumu, tajā nekas netiek darīts. Īpašnieks vienīgi licis aizņemt logus, norobežot parādes ieeju. Vienu vasaru esot maksājis vietējiem pušiem, lai nopļauj zāli.

„Es dzīvoju Ķīmalē. Vieni iedzīvotāji ir ļoti sašutuši par to, ka tur nekas netiek darīts, ka viss izpostīts līdz pēdējam,” V. Leismane jūtas apbēdināta. „Parkā no kokiem krīt zari, viss aizaudzis. Feisbukā ir bijušas sarunas ar absolventiem, ko varētu darīt. Man ir jautāts, vai es kā bijusī skolas

darbiniece nevarētu līdzēt. Cilvēki pat ir ar mieru rīkot talkas. Bet privātīpašumā neko nevaram. Domāju, ka nepareizs bija pats sākums – kad pašvaldība pārdeva, vajadzēja līgumā ierakstīt: ja neko nedara, tad atsavina un dod iespēju citam. Tagad internetā ielikts, ka pārdod, bet par daudz lielāku summu, nekā pats nopirka. Kurš gan tādu būdu ieļu gribēs pirkt!”

JURIDISKI IESPĒJAMS, BET ĻOTI SMAGNĒJI

Kuldīgas novada domes administratīvās nodaļas vadītāja Inese Ozola skaidro, ka pašvaldība var līgumā iestrādāt nosacījumus, cik gados un kas īpašniekam jāizdara. Ķīmales gadījumā tas neesot darīts. Īpašnieka nolaistās ēkas atpakaļpirkums juridiski ir iespējams, bet process esot ļoti smags un prasot daudz gadu tiesāšanos.

Domes priekšsēde Inga Bērziņa skaidro, ka par iespēju šādos gadījumos privātīpašumu atsavināt runāts arī valdības līmenī. Par citu valstu pieredzi stāstījusi bijusī Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga. „Mēs būtu ļoti priecīgi, ja tā būtu, bet privātīpašums ir svēts – tā teikts likumos.”

Kādos gadījumos pašvaldība nolemj

Rakstu ciklu *Lai lauki nepalik bez cilvēkiem* Kurzemnieks publicēs līdz gada beigām. (Iepriekšējie stāsti 14., 19. jūnijā, 5., 17. jūlijā, 2., 19. augustā, 6., 16. septembrī, 7. oktobrī.)

Ķīmales muiža kopš 2011. gada ir privāta, bet palēnām iet postā.

muižu vai pili pārdot, bet kādos – meklē nomnieku kā Īvandes muižai? „Jā, nomnieka ietekmēšanai mūsu rokās sviras tiesām ir. Bet par katru vietu tiek lemts individuāli, arī vadoties pēc pieredzes. Ir tādi turīgi cilvēki,

kuri nomas līgumu nevēlas, jo tad iznākt naudu ieguldīt svešā īpašumā. Ja nomas līgums tiek lauzts, viņi par ieguldīto baidās. Ir arī labi piemēri, kad pils vai muiža pārdota un apsaimniekota veiksmīgi: Ēdole, Kabile.”

Neatrada īsto komandu

Pēc trīs gadu intensīvas darbības pārdošanai atkal izlikta Padures muiža Kuldīgas novadā. Tās īpašnieks Jānis Lazdāns atzīst, ka viens nespēj iecerēto izdarīt, bet ieinteresētus sabiedrotus nav izdevies atrast. Īpašumu viņš nopirca 2007. gadā vēl pirms krīzes, reāli darboties sācis 2016. gadā.

LAI PAĒSTU UN APĢĒRBTOS

„Nešaubīgi – ar laiku lauki kļūs tukši,” uzskata J. Lazdāns. „Vakar braucu cauri Vānei. Tagad, kad lapas nobirušas, labi var redzēt lēnām brūkošas mājas, arī privātās. Laukos jau cilvēks nesāņem tik daudz, lai māju varētu uzturēt. Viņam maksā tik daudz, lai pietiktu, ko pašst un *humpšos* nopirkt apģērbu. Cilvēki tiek turēti nabadzībā. Prom neaizbrauks tikai pensionāri, jo pensijas pārāk mazas, bet jautnie, kuri grib kaut ko plānot, aizbrauks.”

Pasaule mainās. Kāds Stokholmas ekonomikas augstskolas pasniedzējs teicis, ka pēc 50 gadiem būs nedaudz lielāks pilsētas – megapoles, bet pārējais – lauki, kur dzīvos vai nu bagātnieki, vai pilnīgi nabagi. Šāda kustība notiek visā pasaulē. Tāda ir cilvēces attīstība. No ekonomiskā viedokļa laukos cilvēki nav vajadzīgi: tāpat kā robots var iztīrīt istabu, robots var arī nokult labību.”

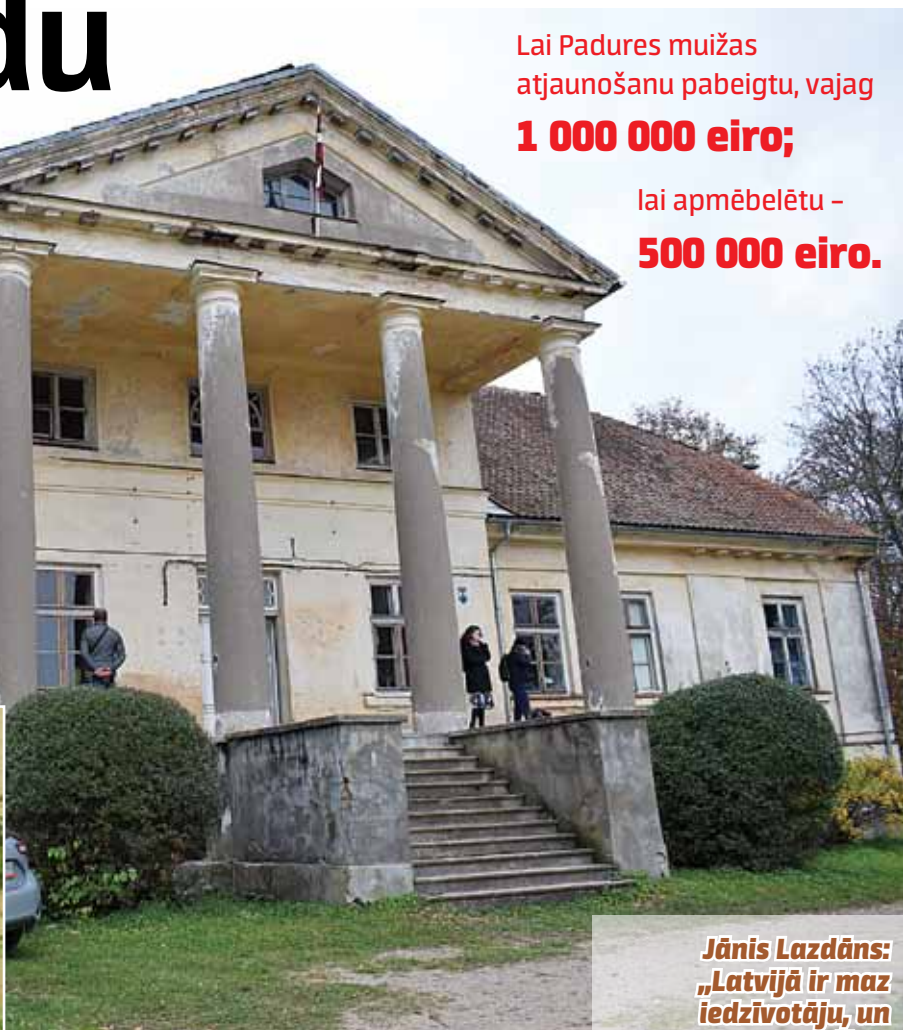
ROZĀ BRILLES NOKRITUŠAS

Jautāts, kurā brīdī cilvēks nolemj nopirkt muižu, J. Lazdāns smejoj atbild: „Vēlme ir tad, kad tev ir rozā brilles – kad ideālistiski iedomājies, ka viss būs ļoti labi, kad tev

ir ideāli, enerģija un sapņi. Tad sāc tos realizēt, pat neapdomīgi nerēķinot, cik tas viss izmaksā. Nesen beidzās skolēnu biznesa plānu konkurss, ko Latvijas Privāto vēsturisko ēku asociācija rīkoja kopā ar Latvijas Piļu un muižu asociāciju un sadarībā ar organizāciju *Junior Achievement Latvia*. Bērni devās uz kādu muižu vai pili un uztaisīja tai biznesa plānu. Es tos vērtēju. Vispirms viņi iedomājas, ka daudzi ilgstoši strādās brīvprātīgi. Vēl jaunieši paļaujas, ka izglābs sociālie tīkli, bet tie neglāb – apmeklētāji nebrauc. Latvijā ir maz iedzīvotāju, bet daudz apskates objektu.”

VIENS NAV KAROTĀJS

Punktu Jāņa sapņiem pielikusi aizvadītā vasara un komandas trūkums: „Viens pats to izdarīt nevaru, bet nespēju arī atrast īstos cilvēkus, kuri būtu zinoši.” J. Lazdāns pārliecinājies, ka vietējiem meistariem nepietiek zināšanu un prasmiņu, kādas vajadzīgas muižai. „Tur vajag daudz naudas un augstu latiņu. Vajadzīgi cilvēki ar augstu lidojumu, tad arī realizācija būs augstā līmenī.” Mēs sākām vienlaikus ar Abgunstes muižu Zaļenie-

Lai Padures muižas atjaunošanu pabeigtu, vajag 1 000 000 eiro;

lai apmēbelētu – 500 000 eiro.

Jānis Lazdāns: „Latvijā ir maz iedzīvotāju, un viņiem ir ierobežots laiks, ko veltīt dažādu tūrisma objektu apskatei, bet objektu ir ap 10 000.”

Padures muižas īpašnieks, Latvijas Piļu un muižu asociācijas valdes priekšsēža vietnieks Jānis Lazdāns: „Tuvākajā laikā ar pili un muižām vairs nenodarbošos. Darīšu kaut ko citu. Man jāpadomā, ko esmu darījis pareizi, ko – nepareizi.”

Zināmākās muižas

PRIVĀTĪPAŠUMĀ

- **Kabiles muiža**
Atrodas vīna darītava, atvērta apmeklētājiem.
- **Maras muiža**
Turlavas pagastā. Atjaunota, tiek uzņemti ekskursanti.
- **Padures muiža**
Atvērta apmeklētājiem un radošām aktivitātēm.
- **Biržu muiža**
Gudenieku pagasta Basos. Bija Basu pamatskola. Šogad ēka pārdota.
- **Rudes muiža**
Laidu pagasts. Pašlaik tiek pārdota.
- **Ķīmales muiža**
Līdz 2010. gadam tajā atradās Padures skola. Kopš 2011. gada ir īpašnieks, kas par to nerūpējas.
- **Skrundas muiža**
Restaurēta. Atrodas viesnīca, restorāns, banketu zāles, konferenču telpas.
- **Vormsātes muiža**
Privātīpašums. Notiek remonts.

PAŠVALDĪBAS ĪPAŠUMS

- **Īvandes muiža**
Tikko iznomāta jaunam nomniekam. Tajā atrodas arī pagasta pārvalde un bibliotēka.
- **Rendas muiža**
Bija Rendas pamatskola, tagad – bērnu dārza grupas.
- **Laidu muiža**
Kopš 1920. gada atrodas skola.
- **Snēpeles muiža**
Pēc skolas slēgšanas palikušas bērnu dārza grupiņas, darbojas audējas, ir telpas citām nodarbībām, atrodas skolas vēstures istabas.
- **Vārmes muiža**
Galvenajā ēkā darbojas skola. Pārējās tiks nodotas biedrībai *Vārmes klēts*.

VALSTS ĪPAŠUMS

- **Lēnu muiža**
Pieder akciju sabiedrībai *Valsts nekustamie īpašumi*.

Laimes spēle: kas nopirks?

Iveta Heidena, pašvaldības būvinspektore Kuldīgas un Skrundas novadā:
– Bīstamā stāvoklī novados ir ne tikai pils un muižas, bet arī citi objekti. Tos parasti zinām – ir raksts par graustiem ar ļoti lielu bīstamību, par citiem mūs informē. Pirmais, ko dara būvinspektori: dodas apskatīt, lai rakstītu atzinumu par ēkas ekspluatācijas pārbaudi. Tajā konstatē, vai ēka ir vidi degradējoša vai bīstama. Tad būvvaldei iesaka uzdot īpašniekam izstrādāt tehniskās apsekošanas atzinumu, kurā nosaka, kādā stāvoklī ēka ir, kā arī

Administratīvo pārkāpuma kodeksu 152. p. 4. daļā paredzēts sods par īpašumu nepopšanu. Fiziskajām personām no 70 līdz 1400; juridiskām personām no 70 līdz 7000.

Sodu var piespriest atkārtoti. Ja būvvaldes uzdevumi netiek pildīti, pašvaldība objektu sakārto un piesūta īpašniekam rēķinu.

iesniegt būvvaldei ierosinājumus, ko domā ar ēku darīt. Ja tā ir bīstama, būvvalde nosaka, līdz kuram laikam jāsakārto. Par lēmuma nepildīšanu var uzlikt soda naudu.

Ja gadījums ir līdzīgs kā ar Ķīmales muižas īpašnieku, kurš atrodas ārzemēs un ar pašvaldību nesazinās, varam sūtīt brīdinājumus uz deklarēto adresi. Protams, process ar šādiem objektiem ir grūts un ilgs – pamatīgi jāstrādā, lai nonāktu pie rezultāta. Diemžēl visas muižas nav valsts un pat ne vietējā mēroga arhitektūras pieminekļi. Arī

Ķīmales muiža tāda nav. Sliktā stāvoklī ir diezgan daudzas. Tās, kas ir pašvaldības, – nē, bet privātīpašumi. Tā vienmēr ir loterija – kāds cilvēks muižu nopirks. Citi sakārto uzreiz, citi vienkārši nopērk, lai būtu īpašums.

Intensīvi tiek atjaunota Padures un Kabiles muiža – priecās tas, ka īpašnieki darījuši ļoti daudz. Piemēram, Padurē nostiprinātas nesošās konstrukcijas, remontēta ieeja. Pašvaldības rīcībā esošajās vismaz nesošās konstrukcijas un jumts parasti ir sakārtots.

kos. Cik tālu tikuši viņi, cik – es? Viņiem ir komanda – Asnāte un Jānis Avotnieki, Jāņa mamma, vēl citi. Bet man pašam ir 20 telefona zvani dienā, jāuzraksta preseī, jāatved degviela, jāapskatās, kur palikušas aitas, kas ap pili noēd zāli... Kādu daļu tā visa neizdaru. Piemēram, uz *Sestās jūdzes* koncertu atbrauca daudzi, bet varēja būt vēl vairāk. Pēc tam zvana draugi: „Kā tu mani neuzaicināji?” Es taču nevaru visu atcerēties! Citreiz atceros pēdējā brīdī, ka vēl to un to varēju uzrunāt.” Pēc tam, kad nolēmis muižu pārdot, pārņēmis atvieglojums: „Ja saprotu, ka netikšu galā, naktīs nevar gulēt. Ja nepadarītie darbi kaitina, tad labāk pārdot.”

MUIŽAI JĀBŪT PIEJAMAI

Jānis secina, ka cilvēku ar rozā brillēm tomēr vēl ir daudz, – to viņš var pateikt pēc intereses par Padures muižu. „Tikko to izrādīju cilvēkiem, kuri pārdomā pirkšanu, bija atbraucis arī foršs puisis no Luksemburgas, kuram sieva ir latvieša, bija vēl citi. Muiža tukša nepaliks. Arī līdz pārdošanai es to negrasos taisīt ciet. Nupat notika Kuldīgas teātra festivāla izrāde, 23. novembrī būs vīna vakars. Šonedēļ pili dzīvoja animatori, rādīja bērniem meistarklases. Nesen aizbrauca viena dzejniece. Iespēja, ka radošas personības var te par brīvu dzīvot, cik vēlas, ar noteikumu, ka māja jākurina un jāpieskata, ir spēkā. Esmu iesācis iekārtot virtuvi meistarklasēm. Tas viss ir. Kurš tagad pili paņems, tas rīkosies pēc saviem ieskatiem.”

J. Lazdāns norāda, ka arī nākamajam saimniekam būs jāļauj, lai muiža ir citiem pieejama: „Naudu tai devusi Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, Valsts kultūrkapitāla fonds, un tas īpašniekam uzliek saistības. Bet ko nozīmē – būt atvērta? Atvērta var būt arī reizi mēnesī. Viss atkarīgs no īpašnieka. Ja

viņš nebūs miljonārs, publiskus pasākumus vajadzēs, jo tas ir veids, kā nopelnīt naudu.” Labi atalgots darbs te būtu vismaz sešiem septiņiem vietējiem cilvēkiem. No ārpuses nekāda palīdzība pat nebūtu vajadzīga, ja atrastos īstais kompanjons – cilvēks, ar kuru abiem saskanētu intereses. „Pašvaldība, cik spēja, tik deva. Drīzāk – cik prasīju. Šogad Leģendu naktī es nepiedalos, jo aizmirsu piedalīties pašvaldības rīkotajā kultūras projektu konkursā. Pēc tam gan kultūras nodaļas vadītājam Dacei Reinkopai prasīju, kāpēc neatsūtīja e-pastu ar atgādinājumu, jo zina, ka piedalos katru gadu. Bet tas tā... Nav jēgas vainot citus, ja pats neesi izdarījis.”

PAMANA PAR VĒLU

Jānis zina teikt, ka vēl pārdošanā ir Rudes muiža Laidu pagastā un kādā ne pārāk populārā portālā esot izlikta arī Ķīmales muiža Padurē. Viņš atzīst, ka daudzas iet bojā. Lielākais posts sācies 90. gados, kad no tām izgājuši vēl padomju laikā iemītinātie cilvēki: „Lai arī viņi nebija turīgi un ēkas bija nolaistas, tomēr vismaz pamanīja, ka tek jumts. Ja tu neviens nedzīvo, tad arī pašvaldība ierauga tikai tad, kad jumts jau iebrucis.” Tagad ir otrs muižu pamešanas vilnis – tās atstāj skolas, kas vai nu likvidētas, vai tā samazinātas, ka lielās telpas nevar apdzīvot.

JĀDOKUMENTĒ UN JĀSAMIERINĀS

Brūkošas muižas neesot tikai Latvijas problēma: „Tādas ir visā Eiropā, un visām nevar atrast atbilstošu lietojumu. Vai ar to jāsamierinās? No finansālā viedokļa uzturēt nav izdevīgi. Ja uzturēt nevar, tad jāsamierinās. Mēs tāpat daudz naudas ieguldām tur, kur nevajag. Nodokumentē un atļauj sabrukt. Skumji? Jā. Bet tas ir tāpat kā ar rudeni: puķes novīst, lapas nobirst.”

VIEDOKĻI

Daudzas nopirktas muižas stāv tukšas, rosība nenotiek. Kas jāmaina, lai šo problēmu mazinātu?

Nadija Straziņa, Kuldīgas novada sporta koordinatore:
– Iegādājos vairākus dzīvokļus mājā, kas celta 1880. gadā. Pašai jādodom par logu, durvju nomaiņu. Īpašniekam neļaus izvēlēties lētāko vai vienkāršāko – nosacījumi tādi,

ka vecam ar jauno jābūt vienam pret vienu. Logus nomainīju, bet bija ārkārtīgi lieli izdevumi. Televizijā redzēju raidījumu – kāds vīrietis, kurš iegādājies muižu, stāstīja par problēmām: lai ko nomainītu, restaurētu, jābūt papīram, atļaujai, skicei. Lai savestu kārtībā, process laikietilpīgs un dārgs. Tāpat viss apstājas pie formalitātēm, noteikumiem, likumiem. Ja visu nepazīni, nebūs viegli. Domāju, ka tas ir galvenais iemesls, kāpēc senajās ēkās rosība nenotiek.

Ina Užule, sporta skolotāja Tukumā:
– Ja muiža privatizēta, tur neviens neko nevar ietekmēt. Vienīgi valdība varētu iejaukties, mainot likumus. Zinu vairākas šādas muižas, piemēram, Kandavas novadā bijusi Brenču skola atradās muižā, kas tagad stāv tukšā un iet postā. Ēka bija izlikta pārdošanā, domāju, ka ir nopirkta. Tomēr ir arī pozitīvi piemēri. Tukuma novada Jaunsātu pagastā Kukšu muižu iegādājās kāds vācietis. Tagad tā ir sakārtota un atvērta apmeklētājiem.

Liene Pļaviņa, sporta pedagoģe Ēdolē:
– Protams, būtu jauki, ja tukšās ēkas būtu atjaunotas. Mūsu pagastā Ēdoles pils ir skaista un sakārtota. Arī mēs, vietējie, tur apmeklējam dažādus pasākumus. Nupat sadarībā ar Ēdoles pili darbojošos SIA *Pilskrogs* pagasta skolēni karjeras nedēļā iepazīna profesijas ēdināšanas uzņēmumā.

Līga Zeidaka, V. Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas sporta skolotāja:
– Latvijā tiek iestēti dažādi projekti un muižas tiek apdzīvotas. Tur notiek plenēri, mūzikas un mākslas pasākumi. Kuldīgas novadā ir apskatītas vairākas muižas, un mūsupusē ir vairāki pozitīvi piemēri. Ļoti aktīvi darbojas Padures muiža, rīko pasākumus, ir būts arī Ēdoles pili. Vēl gribētos apskatīt Maras muižu Turlavas pagastā.

Dace Smirnova, datu ievades speciāliste sociālajā dienestā:
– Lai muižas un pils nebruktu kopā, tās noteikti jāapsaimnieko. Žēl, ka šādas skaistas vietas iet bojā. Kuldīgas novadā ir daudz sabrukušu ēku. Ja saimnieks neko nedara, jāatrod veids, kā viņu motivēt, lai iegādāto ēku sakoptu. Attīstībai jāpiesaista Eiropas projektu nauda.

Vineta Brūdere-Sedliņa, sociālā darbiniece:
– Rodas jautājums, kāpēc šīs pēries tik viegli var iegādāties, ja cilvēkam īsti nav līdzekļu tās uzturēt. Ja ilgstoši netiek apsaimniekots un vērtības iet bojā, jādodom par sodu. Otrs variants – jāpalielina īpašuma nodoklis būvēm grausta statusā. Muižas bija skolas, kas bērnu skaita dēļ likvidētas, bet ēkas, kurās infrastruktūra ir sakārtota, stāv tukšas. Varbūt ir vērts padomāt par sociālo uzņēmējdarbību un ierīkot veco ļaužu namus, jo uz pensionātiem ir garas rindas.

Atvērumu gatavoja Inguna Spuleniece, Daiga Bitiniece, Inta Jansone, Lāsma Reimane, un Lailas Liepiņas foto

Reforma liek uz vienu, tauta grib uz otru pusi

„Šādas tikšanās ir kā teātra izbraukuma monoizrāde, kurā esmu vienīgais aktieris, bet jūsu loma – aplaudēt vai svilpt,” pēc divu stundu sarunām par administratīvi teritoriālo reformu Skrundas novada iedzīvotājiem teica vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce.

„Es saprotu jūsu emocijas, jo saskarsme ar valsti nav iznākusi – daudz solīts, maz izdarīts. Es apņemos atbildību savā amatā un gribu visiem spēkiem panākt, ko esmu solījis.”

Svilpieni Skrundas kultūras nama mazajā zālē todien gan neatšķanēja, bet aplausi vairākas reizes bija – tad, kad savas domas izteica skrundenieki.

KĀPĒC NEPIEVĪENO SILDUMU?

Pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) aprēķiniem administrācijas uzturēšanai Skrundas novadā viens iedzīvotājs gadā maksā 131 eiro, Kuldīgā – 58 eiro. Šo būtisko atšķirību nosaka novadu lielums. Tā kā iedzīvotāju skaitam joprojām ir tendence samazināties, neapvienojoties skrundeniekiem var nākties maksāt vēl vairāk.

Domes deputāts Aldis Zalgaucis jautāja: „Vai kāds parēķinājis, cik viens skrundenieks maksās, lai pa sliktu ceļu bieži brauktu uz Kuldīgas novada centru? Varbūt jaunais maksājums no iedzīvotāju kabatas būs lielāks: ceļš sliktis, mašīnas lūzīs, sabiedriskajā transportā jāpērk biļete.” Kāds vīrietis papildināja, ka ne tikai ceļš uz Kuldīgu ir drausmīgs – arī satiksme vāja. Kāpēc Skrundas novadu nevar pievienot Saldum, ja skrundenieki jau tagad tur brauc mācīties, strādāt, pie ārstiem?

NEBŪŠOT NEKUR JĀBRAUC

Ministrs norādīja, ka tā būtu šīs reformas lielākā neveiksme, ja iedzīvotājiem pēc pašvaldības pakalpojumiem būtu kaut kur jābrauc. Arī turpmāk jānodrošina pieejamība visā novadā. Visu var nokārtot pagastā, izņemot īpaši sarežģītus gadījumus, bet tādi ir ļoti reti. K.Pūce bija pārsteigts, kad deputāts Ivars Grundmanis iebilda: „Laidenieki pēc tuvinieka miršanas apliecības brauc uz Kuldīgu, tāpat nīkrācniekiem pēc šī dokumenta būs jāmēro 60 km.”

Atbilde: pakalpojumu kārtību nosaka pašvaldība, ko ievēl iedzīvotāji. „Nebūs tā, ka katrai mājai blakus uzcels peldbaseinu,” teica ministrs. „Ir kaut kāda efektivitātes robeža, lai līdzekļus izlietotu racionāli. Notiek sociālā darba reforma, kuras mērķis ir panākt, lai sociālais dienests biežāk iet pie klienta. To vajadzētu arī citās jomās. Bet nevaru apgalvot, vai topošais Kuldīgas novads garantēs miršanas apliecības saņemšanu tuvāk mājām.”

NODALĪT RĪGU

Ministram patika pensionētās

„Saprotu, ka man var neticēt, bet ar visām savām spējām centīšos solījumus izpildīt. Nesolu neko tādu, ko nevarētu izdarīt,” vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce teica skrundeniekiem.

skolotājas Hildas Bedeices jautājums, vai tiks atdalīts Rīgas un Pierīgas reģions. Viņš skaidroja, ka tā ir liela problēma, par ko daudzi pat nenojauš. Tā cieši saistīta ar Eiropas Savienības struktūrfondu naudas dalījumu pēc likumā noteiktām prioritātēm. K.Pūce, vēl būdams iepriekšējās amats, aizstāvējis pozīciju, ka jāveido atsevišķs galvaspilsētas reģions, līdzīgi kā tas ir Lietuvā. Uzņēmējiem, kas realizē projektus, tas ļautu, piemēram, Skrundā saņemt lielāku atbalstu. Par Rīgas atdalīšanu nav izlemts, tas tiek vērtēts, jo ir arī negatīvā puse – Eiropas nauda katram novadam būs izrēķināta atsevišķi, un var izrādīties, ka Latvijai kopējā būs mazāka.

AUTOBUSI KURSĒ RETI

Skrundeniece Dzintra Gursone norādīja, ka visus pakalpojumus nevar sniegt attālināti. Pie ārsta taču jābrauc reāli. Uz Saldu pa vienmēr kārtībā uzturēto Liepājas–Rīgas šoseju tiešie reisi ir 15 reizes dienā, uz Kuldīgu – četras un ar lielām atstarpēm. Ja uz poliklīniku aizbrauc no rīta, tad tikai vēlā vakarā var tikt mājās. Turklāt slimnīca atrodas ārpus pilsētas, un piepilsētas autobuss tur nekursē, bet Saldū līdz ārstniecības iestādei no autoostas esot desmit minūšu gājieni, viņa uzsvēra. Vēl skrundeniece jautāja par komunālo pakalpojumu izmaksām nākotnē. Piemēram, siltuma tarifs pašreizējos trīs novados ir diezgan atšķi-

rīgs: Skrundā – 69,37 eiro mWh, Alsungā – 56,86, Kuldīgā – 49,80.

VAIRĀKUS UZŅĒMUMUS NEATSTĀS

Ministrs atbildēja, ka veselības pakalpojumu pieejamība ir valsts, nevis pašvaldību atbildība. Valsts nozīmes ceļš ir nozīmīgs faktors cilvēku izvēlē, kur braukt. Savukārt par tarifiem norit sarunas ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju. Siltumapgādē noteikts, ka tarifam jābūt vienotam, ja pakalpojumu sniedz viens uzņēmums. Ūdensapgādē var izveidot zonas un tarifu noteikt atbilstoši reālajām izmaksām. Pēc ministra domām, nebūtu ekonomiski vienā novadā atstāt vairākus siltumapgādes uzņēmumus. Iedzīvotāji atkal minēja saistību ar Saldu – gāzes vadu (Skrundā ir centralizēta gāzes apkure). „Kā uz to skatās: skrundeniekiem patīktu, ja būtu viens uzņēmums, jo jums maksa samazinātos, toties kuldīdzniekiem pieaugtu,” tā K.Pūce.

GRŪTI PIEŅĒMT PATIESĪBU

Kāds vīrietis apšaubīja, vai šī reforma atrisinās vissāpīgāko jautājumu – cilvēku aizbraukšanu un darbavieta neesamību laukos. „Varbūt tā ir tikai administratīvo robežu pārbīdīšana?” viņš jautāja.

Tāds jautājums VARAM tiekot uzdots neskaitāmas reizes. „Es stingri tuos pie pozīcijas, ka uz procesiem jāraugās atvērtām, nevis aizvērtām acīm,” atbildēja ministrs.

„Nebūs tā, ka katrai mājai blakus uzcels peldbaseinu. Ir kaut kāda efektivitātes robeža, lai naudu izlietotu racionāli.”

iedzīvotāji vairākkārt jautāja, kāpēc Skrundu nepievieno Saldum, ar ko saista labāks ceļš un satiksme. Tāpat tika apšaubīts, vai reforma novērsīs cilvēku aizbraukšanu un darbavieta trūkumu laukos. Drīzāk tā izskatīties tikai pēc robežu pārbīdīšanas.

„Ilgstošā periodā Latvijā izveidojusies situācija, ka potenciālo bērnu māmiņu ir divas reizes mazāk nekā 90. gadu sākumā. Pat tad, ja šodien laukos notiktu brīnums un katrai sievietei piedzimtu diviņi – vai nu ģenētiskas rotaļas veidā, vai ar Dieva iejaukšanos, vajadzētu 30 gadus, lai situāciju stabilizētu. Tātad Latvijā, tai skaitā laukos, iedzīvotāju skaits turpinās samazināties. Grūti šo patiesību pieņemt.”

ROŠINĀS JAUNAS DARBA VIETAS

Pēc ministra teiktā, reforma vajadzīga minētā iemesla dēļ, kā arī tāpēc, ka mainās nodarbinātības struktūra. Kādreiz kūdras purvā strādāja daudz cilvēku, tagad to visu izdara ar diviem traktoriem. Jāveido jaunas darba vietas ārpus Rīgas un Pierīgas. Tas ir liels izaicinājums, ar kuru līdz šim neesot veicies. Tūlīt VARAM iesniegs valdībai reģionālās attīstības nostādnes, kurās paredzēts, ka valsts un pašvaldības turpmāk naudu primāri ieguldīs tajā, lai nodrošinātu privāto sektoru, kas sola jaunas darba vietas. Atbalstīs nevis kuru katru uzņēmumu, bet tos, kas nodarbojas ar eksportu. Tāpēc pašvaldības jāstiprina – lielākiem novadiem ir lielāki resursi.

JĀCĪNĀS PAR KATRU CENTU

Kamēr ministrs diskutēja ar tautu, Latvijas Reģionu apvienības valdes priekšsēdis Edvards Smiltēns bija parēķinājis, kā pēc

reformas mainīsies naudas plūsma. „Tos piecus miljonus, ko jūs iemaksājat nodokļos, tad pārskaitīs uz Kuldīgu, un būs jācīnās par katru centu, lai dabūtu atpakaļ uz Skrundu. Jums, skrundeniekiem, vēl maza cerība ir tad, ja visi nobalsos par vienu vai diviem deputātiem, kas iekļūs Kuldīgas novada domē. Alsungai tādas nav un nebūs pilnīgi nekādas iespējas lemt par nodokļu izlietojumu.”

SOLA BUDŽETA PIEAUGUMU

E.Smiltēns piekrita, ka pašvaldības ir vājas – vajag vairāk naudas, lai pakalpojumus uzlabotu. Tajā pašā laikā teiktais nesaskanot ar darbiem. Piemēram, vietējiem ceļiem no 16 miljoniem iedoti tikai desmit. Saskaitīts, ka dažādās jomās pašvaldībām kopumā ir atņēmti 200 miljoni, tad kā tās var stiprināt?

Ministrs pārmetumiem nepiekrita un skaidroja sarežģīto budžeta veidošanu: „Jā, nodokļu ieņēmumi tiek pārdalīti starp valsti un pašvaldībām, bet tā rezultātā budžeta ieņēmumi tikai pieaugs. Latvijas pašvaldību budžets nākamgad pieaugs par 3,9%. Nebūs nevienas, kurai nauda tiks atņemta.”

Iedzīvotāji izteica šaubas par solījumu izpildi, jo „valdība karājas mata galā”. Arī tam ministrs nepiekrita. Neesot gan viegli sastrādāties piecu partiju valdībai, tomēr stabilitāte esot.

Dainas Tafelbergas teksts un foto

SARUNA AR JUBILĀRI

Jautrā un aktīvā māmiņa

„Īsti draugi ir tādi, kam var uzticēties. Arī dulli kā es. Vajag, lai būtu jautri!” teic Diāna Pantjušenkova.

„Viņa bieži smejas, ir pozitīvi noskaņota visās situācijās, sportiska,” tā divu puiku un meitas māmiņu, Kuldīgas bērnu izklaides centra *Brīnumzeme* īpašnieci, fotogrāfi Diānu Pantjušenkovu raksturo draugi.

GRIBAS KAUT KO EKSTRĒMU

Tieši tāpat Diāna saka par sevi, piebilstot, ka brīžiem esot pat nedaudz dulla. 19. oktobrī viņa nosvinēja 33. dzimšanas dienu un uz sveicēju jautājumu, ko vēlētos, atbildēja: „Gribētu aizbraukt uz Siguldu un nolēkt ar gumiju vai no lidmašīnas nolaisties ar izpletni. Kaut ko tādu ekstrēmu!” No kurienes viņai tāda aizrautīga daba? „Droši vien rakstura īpašības ir iedzimtas. Protams, kaut kas jau iegūts no bērnības, skolas, draugiem, jo cilvēks arī pats sevi veido.”

BIZNESĀ IDEJU DOD BĒRNI

Pēc Kuldīgas 2. vidusskolas beigšanas Diāna Kandavas lauksaimniecības tehnikumā mācījās tūrisma, tad kādreizējā Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskolas Kuldīgas filiālē studēja uzņēmējdarbību un pēc tam sāka strādāt veikalā *Bohēma*, līdz nolēma veidot savu biznesu.

Ideju par bērnu izklaides centru ierosināja pašas bērni. Pirmajam dēliņam Akselam nebija, kur nosvinēt piecu gadu jubileju. Mājās pašauri – kad sanāk padzīt

bērnu, nav, kur dēties. Diāna gribēja, lai ballīte būtu citādāka – nevis parasta našķošanās un dauzīšanās, bet tematiska un interesanta. Tā viņa pirms četriem gadiem izveidoja rotaļu istabu, kas pārtapa izklaides centrā. Akselam tagad ir deviņi gadi, meitiņai Aleksandrai – pieci, pastarītim Alanam – pusotrs gadiņš.

MIRKĻUS KRĀJ ALBUMĀ

Lai arī jaunākais dēliņš ir pavisam mazs, jubilāre joprojām ir aktīva un nav atmetusi nevienu vaļasprieku, varbūt vienīgi samazinājusi tiem laiku. Fotogrāfija ir viens no lielajiem hobijiem. Tēvs Andris Šenhofs kādreiz fotografējis, un meita nolēmusi, ka tas jādara arī viņai. Diāna fotogrāfe arī pēc citu pasūtījuma: studijā, kāzās, dzimšanas dienās u.c. pasākumos. Tagad mazais Alans neļauj tik daudz laika pavadīt prom. „Gan jau atsākšu ar pilnu klapi,” mamma nosmej. „Man patīk fotografēt svētkus, cilvēkus, viņu emocijas, šad un tad dabas skatus un, protams, savējos. Es ne tikai iemūžinu digitālā formātā, bet arī taisu bildes un salieku albumā – nu jau to sakrājies vesels kalns. Kad svinībās tiek ņemam fotoalbumus līdzī un visi šķirsta lapas un priecājas: „Re, kur es te maziņš biju!” Iesaku visiem taisīt bildes, jo datorā skatīties var vienatnē – viesībās jau to nedara. Un ir risks brīnīšķīgos, iemūžinātos dzīves mirkļus pazaudēt, ja cietais disks pagalam un nevar to atjaunot.”

LAUKU SAPNIS

Kad pastarītis ir ar mieru palikt pie omas, Diāna iet (viņa saka – izskrien) uz Kuldīgas manēžu pasportot. Vēl patīk braukt ar velosipēdu, un reizēm viņa iz-

braucienā dodas kopā ar vīru Aleksandru un bērniem.

Ļoti patīk laukos – jubilārei ir dzimtas īpašums Laidos, kur viņa cer īstenot sapni no tiem laikiem, kad apguva tūrisma. Vēl tikai jāatrod īstā ideja. Diānas vecāki savulaik aizrāvās ar folkloru, viņa ne tik ļoti, tomēr vēlas atsākt dejojot tautiskās dejas, kad mazais paaugsties. „Kuldīga skaitās pilsēta, bet es sevi uzskatu par lauku bērnu. Rīgā noteikti dzīvot nevarētu, Aleksandrs arī ne. Viņš būtu gatavs kaut tūlīt uz lauku mājām pārcelties pavisam.”

JĀSVIN IRI!

Kā ballīšu rīkotāja svin savas dzimšanas dienas, un vai gadu maiņa pašai šķiet svarīga? „Draugi sveicot smējās, ka es tagad esmu iekāpusi *jēzulenēs* (33 gadus mēdz saukt par Jēzus vecumu). Bet, kad citiem pajautāju, cik man gadu, tik daudz neviens nedod. Tikai 26–27. Nu lai tad tā ir! Cilvēks taču ir tik jauns, cik pats jūtas! Vienīgi pēc bērnu piedzimšanas šķiet, ka gadi skrien ātrāk. Likās, ka tikai nupat piedzima pirmais dēls, bet nu jau viņš iet trešajā klasē.

Dzimšanas diena man vienmēr ir svētki – *tusiņš* ar ģimeni, draugiem, radiem. Būtbū mana ģimene ir mani draugi, un draugi ir kā ģimene. Jāsvin obligāti! Kad tad to darīt, ja ne tagad?

Nezinu, kas mani spēj ļoti sadusmot, tad nopietni jāpadomā. Pēdējā laikā cemi uzsit tas, ka bērni tik ļoti ieurbušies mobilajos telefonos. Ieej skolā, visi sēž, galvas nodūruši, un bakstās viedierīcē. Savā darbā redzu, ka bērniem tomēr patīk spēles, jautrība, fiziska un veselīga izklaide.”

Daina Tafelberga
Diānas Pantjušenkovas arhiva foto

STĀRĶA VĒSTIS

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 16. līdz 23. oktobrim piedzimušas trīs meitenes un pieci puikas.

Vienam puisītim vecāki vārdu vēl domā, pārējiem bērniem doti šādi: Ance, Maija, Rēzija, Deivids, Patriks, Kevins, Braiens Lūkass.

Pirmais bērniņš

Ilze Krūmiņa un Anatolijs Dovgeļs no Saldus 20. oktobrī sagaidījuši meitiņu Anci. Vecāki gribējuši īsu un vienkāršu vārdu. „Domstarpības vārda izvēlē bija, tomēr tētis piekāpās,” atzīst Ilze. Vecākiem Ance ir pirmais bērniņš. Viņa piedzimusi 3440 g smaga un 54 cm gara.

Piedzima dienu vēlāk

Lelde Bule-Damberga un Jānis Dambergs no Saldus 22. oktobrī sagaidījuši dēliņu Kevinu. „Par vārdu domājām ilgi, un variantu mums bija daudz. Bija doma par Oliveru, bet tas pēdējā laikā ir ļoti populārs. Kevins nav tik dzirdēts, tāpēc izvēlējamies šo. Mums svarīgi, lai vārds ir internacionāls,” stāsta Lelde. 11 gadus vecais brālis Ričards ļoti priecājoties un mazo brāli esot gaidījis. Vecāki gaidījuši puisīti jau 21. oktobrī, jo tētim dzimšanas diena ir 21. augustā, lielajam brālim – 21. septembrī, tomēr Kevins nācis pasaulē dienu pēc cerētā datuma. Bijis 3370 g smags un 53 cm garš.

Lāsmas Reimanes teksts un foto

MANAS ATZIŅAS

Šajā rubrikā sabiedrībā zināmi cilvēki, pabeidzot iesāktos teikumus, atklāj savas domas par dažādām vērtībām.

„Visam ir savs skaistums”

DAIGA KALNIŅA,
Alsungas novada domes priekšsēde

Man dzīvē vissvarīgākais šķiet dzīvot mierā un palīdzēt cilvēkiem būt laimīgiem.

Vērtīgākā atziņa, ko esmu guvusi: visam ir savs skaistums, jāgrib tikai to saskatīt.

Es dzīvē nekad nesaku nekad.

Mans vislielākais sasniegums ir katra reize, kad kāds man no sirds pasaka paldies.

Man darbā vissvarīgākais šķiet radīt iespēju cilvēkiem sajūst, ka dzīve kļūst labāka.

Sāpīgākā mācība ir ticēt, ka visiem ir labi nodomi (joprojām neesmu šo mācību līdz galam apguvusi un naivi ticu cilvēku labajiem nodomiem).

Godaprāts ir spēja sabiedrības augstāko mērķu dēļ atteikties no personīgā labuma.

Viedums ir sirdsgudrība.

Vērtīgākā grāmata, ko esmu izlasījusi, ir *Factfulness: desmit iemesli, kāpēc situācija pasaulē mums šķiet sliktāka, nekā ir patiesībā* un Andra Akmentiņa *Skolotāji*.

Visvairāk mani apbēdina bezspēcība, kad loģika un taisnīgums atduras pret ietekmīgām ekono-

miskām un politiskām interesēm.

Mani iepriecina manu bērnu beznosacījumu mīlestība.

Smieklīgākais, ko esmu piedzīvojis, ir mana dzīve.

Latvija man ir kā pamats zem kājām.

Kuldīga man ir kā vieta, kur ir skaisti aizbraukt.

No saviem vecākiem esmu vēl tālu sirds gudrībā, bet ceru, ka kādreiz līdz tai izaugšu.

Īsti vīrišķīgs vīrietis ir tāds, kurš līdzinās manam vīram: saremontēs mašīnu, noliks gulēt bērnus un atradīs laiku parunāt ar sievu par to, kas viņai svarīgs.

Īsti sievišķīga sievietē ir tāda, kuras dēļ vīrietis vēlas būt vīrišķīgs tieši viņai.

Tuvākās nākotnes vislielākā vēlēšanās ir tāda, lai cilvēki Alsungas novadā dzīvo ar tikpat lielu lepnumu un prieku kā es. Ilgi un laimīgi.

BĒRNU VALODIŅA

Jēkabs (5 gadi) izdarījis blēņas. Mamma dusmīgi jautā:

- Vai tev kauna nav?
- Ir.
- Un kāpēc es to neredzu?
- Bet, mammu, tev taču sliktā redze!

– Dāvi, aši uzvelc čības!
Tu taču klepo, – norāda mamma.

– Bet es arī čībās klepoju, – atteic Dāvis (5 gadi).

Ar smaidu uz lūpām un satraukumu sirdī

Smaidīgi, pozitīvi un vienmēr gatavi runāt – tādi sākotnēji varētu šķist lielākās reģionālās komercradio stacijas *Kurzemes Radio* ētera cilvēki: Dace Blathena, Ieva Dzene, Kārlis Neimanis un Andris Grīnvalds. Tomēr visi kā viens apgalvo, ka, ejot ēterā, satraukums ir vienmēr un tam arī jābūt. Tieši darbs radio motivē un aicinot stāties pretī jauniem izaicinājumiem.

Kā nonācāt *Kurzemes Radio*?

Ieva: Bija brīdis, kad meklēju, kas es esmu, un meklēju arī darbu. Pieteicos par reklāmas konsultanti, nedomājot, ka mani paņems. Piedāvāja nākt pamācīt par ētera personību. Tas bija 2015. gadā. Pieņemot izaicinājumu, pārsteidzu pati sevi un ticēju, ka pacietība, gribasspēks un darbs ar sevi kaut kad atmaksāsies. Tā arī notika.

Andris: Es ar *Autolaiku* pirms tam strādāju citā radio – agrāk bija tāds radio *Skala*. Mani reiz uzaicināja uz *Kurzemes Radio* aprunāties. Tā kā nebija iemeslu neiet, aizgāju. Piedāvāja, vai gribu te vadīt *Autolaiku*, un tā sanāca. Sen tas bija – 90. gados.

Kārlis: Nejausība vai arī liktenis izspēlēja savu – pa ausu galam dzirdēju sludinājumu par vakanci *Kurzemes Radio*. Biju pārmaiņu posmā un nolēmu piezvanīt. Bet vakance bija pārdošanas nodaļā. Teicu, ka esmu aktieris, un izrādījās, ka arī ētera personība tiek meklēta. Tā mēnesi vēlāk, šīgada janvārī, raidījumu *Diena top!* sāku vadīt kopā ar Daci.

Dace: Man ievads bija līdzīgs kā Ievai – 2015. gads, sociālajās vietnēs parādās vakance reklāmas konsultanta amatam. No viena darba biju aizgājusi, bija pārdomu brīdis, un, izlasot sludinājumu, vienkārši pieteicos, godīgi sakot, nezino, kur nokļūšu. Četrus gadus laikā pārmaiņas bijušas visādas – darījusi esmu daudz ko, visādas amatus pildījusi. Un esmu apmierināta ar to, kur atrodos tagad.

No malas šķiet, ka darbs ra-

dio tāda izklaide vien ir. Kas sagādā vislielāko prieku?

Ieva: Piepilda tas, ka varu klausītājiem dāvēt pozitīvas emocijas. Tas ir tāds neizskaidrojams stāvoklis. Varu teikt tikai to: ja dara no sirds un negaida neko pretī, notiks brīnumainas lietas. Strādājot tiešām tie ir tie brīnumainie mirkli.

Andris: Pa šiem gadiem arī man visādas interesantas pieredzes bijušas. Ir gadījies, ka nākas vienkārši sakrāmēt mantas un iet mājās tāpēc, ka raidījuma vidū raidītājā iesper zibens. Vienmēr esmu centies darīt to, kas man ļoti patīk, un, ja to dara, tad nav jautājumu. Vienkārši vajadzīga tā sajūta, ka daru kaut ko labu un vajadzīgu, un, ja dara, tad dara. Pati darbošanās – tā ir tāda, kas sevī ievēl. Lai cik tas nebūtu divaini, pēc visiem šiem gadiem katru reizi, kad eju ēterā, ir tas iekšējais drebulītis. Un tas labi, jo nozīmē, ka joprojām gribu to darīt. Kad vairs nejūt nekādas emocijas, tas jau velk uz leju.

Dace: Sākumā reklāmas konsultanta it kā diezgan rutinētā darba ritmā atradu to, kas man patika. Tās bija sarunas, jo katru reizi, runājot ar cilvēkiem telefoniski un dažreiz arī satiekoties, tās bija interesantas. Redzot cilvēku, kurš pārstāv uzņēmumu, sarunas bija interesantākais posms. Par pasakām – tas ir pavisam cits stāsts. Kamēr tās lasu, tikmēr kā iestudējumu redzu to vizuāli. Tā ir mana ļoti īpaša un neizskaidrojama pasaule. Pat nemāku izstāstīt, kas galvā notiek.

Kārlis: Man viena no skaistākajām un arī grūtākajām lietām šajā darbā ir agrīti rīti – ļoti skaisti saullēkti, bet dažkārt grūti pamosties.

Saruna ar klausītāju jau kļūvusi par jūsu ikdienu. Ar kādām emocijām atceraties pirmo izaicinājumu ēterā?

Ieva: Tas bija drausmīgi! Negribu vairs atcerēties... Diemžēl atceros. (Smejas.) Uztraukums, nepārliecība, viss trīc – biedējoša sajūta. Nevienam nenovēlu. Bet tas bija vajadzīgs – tas bija spēriens pieņemt izaicinājumu. Caur tām lielajām emocijām, bailēm un nepatīkamajām izjūtām noķēru patīkamo izjūtu, un tas radīja pārliecību. Lēnām, lēnām sāku strādāt. Lampu drudzītis ir joprojām, un liekas, ka daļēji arī tāpēc to darām, jo mums patīk tā dzirkstelīte, satraukumiņš – tas dzen uz priekšu.

Andris: Pašu pirmo *Autolaiku* es atceros, man kaut kur saglabāts raidījuma pieraksts. Es pat atceros pirmo konkursa jautājumu. Toreiz bijām dullu čaļu bariņš, kuri nolēma, ka tādu raidījumu vajag. Apzinājāmies, ka neviens jau nezina, kā vajag: kā būs, tā būs. Un, kad bija izdarīts, izrādījās, ka ir interesanti gan pašiem, gan tiem, kas klausās.

Dace: Es ļoti labi atceros pirmo interviju – tā bija 15 minūšu *Aktuālā intervija*. Ciemos atbrauca divas Baibas no koncertzāles *Lielais dzintars*: Baiba Bartkeviča un Baiba Bože. Es par viņām biju tik daudz izlasījusi! Bija bail, bet tik ļoti gribēju iepazīties. Pārnervozējos un atceros, ka brīdī, kad sāku interviju, pārmetu krustu un viņas abas uz mani paskatījās ar šausmām... Bet intervija pagāja diezgan veikli – patiesi sapriecājos, ka izdevās. Tomēr pirmā reize tiešām bija stresa pārpilna.

Kārlis: Es tikai varu piekrist ko-

lēģiem – satraukums pirmajā reizē patiešām ir ļoti liels, ir daudz kā jauna. Bet tā ir nenovērtējama pieredze.

Kādu iztēlojaties savu klausītāju?

Ieva: Viņš ir tāds mīlīgs. Bet *Kurzemes Radio* klausītāji ir arī ļoti dažādi – citi vairāk vērtē. Tas gan atkarīgs no mana garastāvokļa: bail, ka vērtēs. Bet ļoti bieži ir labsirdīgi un patiesi. Radio mēs neredzam, ar ko sarunājamies, tāpēc paldies soctīkliem: ja klausītājs, nu kaut vai viens, uzraksta kaut ko labu, ir tik silti ap sirdi, un tas ir svarīgi.

Andris: Klausītāji, jā – interesanta publika. Katram sava pieeja. Viņi ir pietiekami gudri, zinoši, diezgan atsaucīgi, ieinteresēti un tādi, kam dzīvē kaut ko vajag un kas apmēram zina, ko viņiem vajag.

Kārlis: Man liekas, ka katrs ir citādāks, bet vieno tas, ka visiem patīk, ja ar viņiem parunā. Un tur vairs nav svarīgs ne vecums, ne nodarbošanās. To cilvēks vēlas saņemt, klausoties radio.

Dace: Man droši vien ir dažādi klausītāji – no pusgada līdz simmam vecumam. Kas attiecas uz rīta raidījumu, iet jau otrais gads. Un tad satieku kādu cilvēku, kurš saka: „Mēs ceļamies ar jums, mēs braucam uz darbu kopā ar jums, un mums ir laba diena”. Tas ir ļoti patīkami.

Bet, kas attiecas uz pasaku lasīšanu, tur nu gan šovasar piedzīvoju ko interesantu. Šogad aizsākās diezgan aktīva darbība ar izbraukuma studiju. Kandavā pie studijas galdā pienāk vīrietis ar 2–3 gadus

vecu puisīti un saka: „Nu, redz – redz, kur viņa ir!” Apjukusi skatos uz to tēti, un viņš saka: vakar *Kurzemes Radio* dzirdējuši reklāmu, ka būsīm Kandavā, un viņi ar dēlu vienojušies atbraukt apskatīties, kāda tā Dace izskatās. Tas šķita ļoti mīļi. Ja piedzīvo tādas lietas, tad ir tā atbilde, kāpēc tu celies, dari un mēģini būt blakus, tomēr netraucējot. Tā ir vislielākā māksla – būt līdzās un netraucēt.

Ar intervijām ir cita lieta – pretī sēž dzīvs cilvēks, un tā jau ir vesela pasaule.

Kā jūs *Kurzemes Radio* raksturotu cilvēkam, kurš par to neko nav dzirdējis?

Kārlis: Forša mūzika, forši cilvēki.

Ieva: *Kurzemes Radio* par savu klausītāju domā un rūpējas.

Andris: Šobrīd *Kurzemes Radio* salasījusies tāda brigāde, kas dara to, kas tai patīk un ko tā grib darīt. Un tas, manuprāt, ir dzirdams, jūtams un redzams. Man šķiet: joprojām ejam tajā uzticības kalnā augšā. Protams, virsotni sasniegt – tas ir nosacīts mērķis, bet prieks, ka mēs tur ejam. Un gribu aicināt klausītājus nākt līdz.

Dace: Ja man svešam cilvēkam būtu jāraksturo vieta, kurā strādāju, tad varētu teikt: ģeogrāfiski mēs esam reģiona centrā – Kurzemes sirdī, un ļoti gribas domāt, ka esam katra kurzemnieka sirdī. Jo tā lielā vērtība ir raisīt cilvēkam vajadzību. Nu, būt kā Ziedoņa pogai – derēt un piederēt.

PĀRDOD

No Vācijas – **SEAT IBIZA**, 2010, 3600 eiro; **MERCEDES A class**, 2006, 2400 eiro. Tālr. 28728202.

VW PASSAT, 1999; **VW GOLF**, 1991. Tālr. 26833969.

PEUGEOT 307, 2003, jauna TA, 1,8, benzīns, 950 eiro. Tālr. 28246888.

VOLVO 460, 500 eiro. Tālr. 28263706.

DILSTOŠĀS DAĻAS visu veidu rīkliem, diskjiem, kultivatoriem, dziļirdinātajiem un veltņiem (*Kverneland, UNIA, Vogel&Noot, Lemken, Kuhn, Fiskars, Overum* u.c.). Augsta kvalitāte, izdevīgas cenas. Var zvanīt jebkurā laikā. Piegāde visā Latvijā. Tālr. 29349640.

KARTUPEĻUS 'Vineta': lielos par 20 centiem kg, mazos par 5 centiem kg. Tālr. 29831003.

SIA Vēvers pārdod kurināmās priedes skaidu **BRIKETES** ar piegādi. Cena 135 eiro. Tālr. 26651831.

Sausu, skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Sausus **DĒĻUS, BRUSAS**, caurules. Tālr. 20276661.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

VĒLAS ĪRĒT

Meklēju vietu nelielas **KOKZĀĢĒTAVAS** izveidei. Tālr. 22186086.

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 29165063.

TRAKTORUS, PIEKABES, INVENTĀRU un vieglās **AUTOMAŠĪNAS**. Tālr. 26104984.

GARĀŽU Kuldīgā. Tālr. 28728202.

MEŽUS, cirsmas, malku. Tālr. 26544462.

SIA PRIEDES AG pērk **CIRSMAS** un **MEŽUS**. Tālr. 26993794.

Craftwood PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS visā Latvijā, cena no 1000 līdz 10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

SIA *Lateira* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** (arī aprūtinātus un nenokārtotus), birzis un cirsmas visā Kurzemē. Kārtojot dokumentus. Tālr. 27030802, mezi@lateira.lv.

SIA PRIEDES AG par augstu cenu mežā pie ceļa iepērk visu veidu **APALĶOKUS**. Tālr. 25445250, 26993794.

Z/s SMAIDAS pērk **MĀJĻOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Kurzemes Gaļsaimnieks* – **BUĻĻUS, GOVIS, TELLES**. Tālr. 63454845, 29427543, 26569362.

ĀBOLUS sulai, transports pie klienta, tālr. 26284210.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakāj. Tālr. 29886349.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 22728888.

Veclaiku **MONĒTAS**, papīrnaudu, medaļas, pulksteņus, porcelānu, vācu mantas u.c. Tālr. 26864735.

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko C kategorijas autovadītāju kursus. Sākums 28. oktobrī. Tālr. 26120089, 23071223.

Tirgojam un montējam **ZIEMAS RIEPAS** par labām cenām, merano.lv, tālr. 29242556, 26669624.

31. oktobrī 19.00 Kuldīgā, Mārtiņzālē, notiks garāžu biedrības **Venta PILNSAPULCE**.

Kuldīgas Sv. Katrīnas draudze aicina bērnus **SVĒTDIENAS SKOLĀ** svētdienās 12.00 un pieaugušos **IESVĒTĀMO MĀCĪBĀS** ceturtdienās 18.30 draudzes namā Baznīcas ielā 31. Visi aicināti un gaidīti!

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

DZĪVOKĻU un **MĀJU** iekšdarbi, jumtu remonts un maiņa, siltināšana, materiālu piegāde. Tālr. 26231135.

ĒKU SILTINĀŠANA ar beramo vati. Aizpildām ēku gaisa spraugas. Tālr. 27829190.

SILTINĀM mājas ar ekovati, granulām un termoputām. Tālr. 26748235.

Automatizēts pārvietojamais **GATERIS**. Tālr. 22186086.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

SIA *Energoparks* veic **APAUGUMA** tīrīšanu ar kniebējeksikatoru un pērk zarus šķeldošanai. Tālr. 28813110.

LĪDZJŪTĪBAS

*Lai sapnis balts viņas dvēselī aijā
Un klusais miers ar saviem spārnjiem
sedz...*

/Ā.Elksne./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Madarai Firsovai ar piederīgajiem, omīti aizsaulē aizvadot.

Draudzenes Agnese, Zane, Aiva un abas levas

*Nevar pazust tas, ko mīli,
Nezūd darbs, kas krietni veikts.
Arī tad, ja mūža gājums
Šķiet pārāk negaidīti beigts.*

/A.Krūklis./

Skumju brīdī esam kopā ar Rancānu ģimeni, no dēla, brāļa un tēta PĒTERA atvadoties.

Erna Pujāte ar dēliem un viņu ģimenēm

*Pāri sirmām kapu priedēm
Pāršalc tavas dzīves stāsts.
Pāri darbam, sāpēm, ilgām
Baltu, vieglu smilšu klāsts.*

/M.Svīre./

Skumju brīdī izsakām visdziļāko līdzjūtību Benitai Rancānei ar ģimeni. Turlavas pamatskolas kolektīvs

*Aiz tevis dzīvība un gaisma paliek,
Un piemiņa kā saules zieds.*

/J.Silazars./

Skumjās izsakām līdzjūtību Benitai. Kolēģes Inese, Tanija, Ilze

*Kas smagāks vēl var būt,
Pa dzīves taku ejot,
Kā atdot zemei to,
Kas sirdij tuvs un dārgs.*

/I.Lasmanis/

Izsakām līdzjūtību Sanitai, Zaigai, Intaram, Jēkabam un pārējiem tuviniekiem, PĒTERI mūžībā pavadot.

Vilgāles pamatskolas kolektīvs

*Vairs manis neesot,
Ak, neticiet, es esmu.
Ar jums, starp jums,
Gan jūsu sirdīs, domās, atmiņās.*

/I.Rudene./

Mūsu visdziļākā līdzjūtība Anniņai, Zaigai un pārējiem tuviniekiem, no PĒTERA RANCĀNA atvadoties.

Lidija, Dzidra, Ženija, Irma, Olga, Dzintra, Raimonds

*Es tagad aizeju, bet ne jau prom,
Es aizeju tepat –
Ar citām puķēm, citu sauli,
Ar citu zemi parunāt...*

/M.Zviedre./

Dziļi skumstam PĒTERIM mūžībā aizejot, un izsakām līdzjūtību ģimenei un piederīgiem lielajās bēdās.

Zīvertu ģimene

*Nu pilna krūze, pilna dvēsele
Ar gadiem ilgi sakrāto.
Nu es jums nestu, es jums dotu,
Bet nevaru vairs pacelt to.*

/M.Zālīte./

Sanitij, esam kopā ar tevi, atvadoties no tēta.

Sanita, Laila, Anna, Santa

*Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdžās būt...*

/S.Kaldupe./

Skumstam līdzi Marinu ģimenei, dēlu JURĪ zaudējot.

Iedzīvotāji Piltenes ielā 28

*No tevis tik daudz bija ko gūt,
Tavas pēdas ir dziļas, tās nepazūd.*

/K.Apškrūma./

Izsakām līdzjūtību Raivim Latkovskim un ģimenei, vecmāmiņu mūžībā pavadot.

Krauju mājas iedzīvotāji

Lasi mūs
arī internetā: www.kurzemnieks.lv/

VIETĒJAIS
MEŽIZSTRĀDES
UZŅĒMUMS

PĒRK
MEŽA ĪPAŠUMUS,
CIRSMAS,
AUGOŠUS KOKUS

283 688 38   261 299 19
info@lmu.lv   www.lmu.lv

"KURZEMNIEKU"
NOVEMBRIM VAR ABONĒT:

līdz 29. oktobrim

- www.abone.pasts.lv (ietaupot 71 centu),
- pasta nodaļās,
- pie pastniekiem,
- redakcijā (ietaupot 71 centu);

Viss par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālrunis 63324881.

**PĀRDOD DAŽĀDA
IZMĒRA UN KVALITĀTES
ZĀGMATERIĀLUS**

- "Graudupi", Tārgales pagasts, Ventspils novads
- Darbdienās: 8:00 - 17:00 S., Sv.: brīvs
- Dainis Kūla - 29113913
- www.kurekss.lv

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informēriet
e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

INTERESANTI

Antidepresants, kas nepalīdz

Lielbritānijā pirmajā lielākajā neatkarīgajā pētījumā (kurā neiesaistījās farmācijas uzņēmumi) noskaidrots, ka viens no populārākajiem antidepresantiem sertalīns depresijas simptomus gandrīz nemaz neatvieglo. Londonas Universitātes koledžas pētnieki par neticamo rezultātu ir pārsteigti. 7,3 miljoni cilvēku šajā valstī ik gadu saņem antidepresantu receptes, taču izrādās, kas garastāvokļa un pašsajūtas uzlabošanai sertalīns palīdz maz – pēc sešām nedēļām simptomi mazinājušies par 5%, pēc 12 nedēļām – par 13%. Zāļu pētniecībā šāds rezultāts tiek vērtēts kā vājš. Tā kā sertalīns tomēr efektīvi palīdz pret trauksmi, tas subjektīvi palīdz uz brīdi justies labāk, taču ne atbrīvo no depresijas. Tās simptomi ir zema spēja koncentrēties, nomāktība, bezmiegs un prieka trūkums, savukārt trauksme saistīta ar uztraukumu, nervozitāti, aizkaitināmību un iekšēju spriedzi.

JOKI

Nesaprotu, kāpēc treniņzīdieru zālēs jāliek spoguļi. Es zinu, kā es izskatos. Tāpēc es esmu šeit.

.....
Troksnis mani tracina tikai tad, ja es nepiedalos tā izraisīšanā.

.....
Grāmatu cenas tādas, ka drīz lasīšana tāpat kā viduslaikos būs elitāra nodarbe.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 25. OKTOBRĪ

Dienas garums – 9 st. 40 min.
Saule lec 8.17, riet 17.57.

Naktī +10°...+11°

R Z A
D
4-5 m/s

Dienā +11°...+14°

R Z A
D
5-6 m/s

RĪT, 26. OKTOBRĪ

Dienas garums – 9 st. 36 min.
Saule lec 8.19, riet 17.55.

Naktī +9°...+12°

R Z A
D
3-7 m/s

Dienā +12°...+14°

R Z A
D
6-8 m/s

PARĪT, 27. OKTOBRĪ

Dienas garums – 9 st. 30 min.
Saule lec 7.22, riet 16.52.

Naktī +10°...+12°

R Z A
D
1-2 m/s

Dienā +9°...+12°

R Z A
D
5-7 m/s

Vērienīgs jubilejas koncerts

KALNIŅŠ, KALNIŅŠ, VIKAM 80,

īsti mūzikas svētki Liepājā!

22.novembrī plkst. 19.00 koncertzālē Lielais dzintars grupa Turaidas roze un ģipšie viesi.

Bilētes Biļešu paradīzes kasēs.

Mācītāji Timo un Helena Lordhemi no Zviedrijas kalpos

27. oktobrī 11.00

evanģēliskajā draudzē *Godības ķēniņš*

Kuldīgā, Liepājas ielā 9

(ieeja no 1905. gada ielas).

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) aicina visus interesentus uz publisku diskusiju

Sabiedriskais pasūtījums elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, tā veidošanas principi un realizācija.

Diskusija notiks 29. oktobrī 14.00 Kuldīgas novada muzejā.

Klinikā ZINTA tiek veikta

KĀJU VĒNU

DOPLEROGRĀFIJA UN OPERĀCIJAS

ar un bez lāzera/radiofrekvences metodēm – veic ķirurgs **ĢIRTS ŠTEKERHOFS**

- izmekēšana 30 eiro
- vēnu zeķes 35–54 eiro
- lāzera/radiofrekvences operācija 699 eiro
- krosectomija (parastā vēnu operācija) 499 eiro

Operācijas cenā ietilpst arī pēcoperācijas aprūpe.

Pierakstu var veikt pa tālr. 63622244 vai 29456701.

Klinika ZINTA, Lielā Dzirnavu iela 18.

SIA "MEŽA RESURSU SERVISS"

IZSTRĀDĀJAM CIRSMAS UN TĪRĀM APAUGUMUS. ILGGADĒJA PIEREDZE UN PROFESIONĀLA KOMANDA.

SAZINĪES AR MUMS JAU ŠODIEN!

www.mezaresursuserviss.lv

info@mrsviss.lv

+371 26555149

Jaunami arī portālā www.kurzemnieks.lv!

DĀRZA DARBI

Ārija Rudlapa, agronome

26. oktobris. Stādīšanai ne-labvēlīga diena. Apstrādā zemi nezāļainos laukos. Novāc nevietā augošu kokus un krūmus.

27. oktobris. Sakņu diena. Novāc pastinākus, mārrutkus, topinambūrus, melnos rutkus, ja tie vēl palikuši uz lauka. Apstrādā un mēslo zemi. Stāda ziemas ķiplokus, sīpolus, tulpes. Pierok koku un krūmu stādus, ko nevar paspēt iestādīt. Ienes telpās augsni stādu audzēšanai.

28. oktobris. Apstrādā zemi. Novāc krūmus.

29. oktobris. Ziedu diena. Apgriež ziemcietes, ieziemo rozes, stāda pavasara sīpolpuķes. Pierok ziemcietu un dekoratīvo krūmu stādus, kam nav atrasta pastāvīga vieta.

30., 31. oktobris. Lapu dienas. Nogrābj lapas no zāliena. Pierok koku, krūmu un ziemcietu stādus. Novāc pēdējos uz lauka palikušos kāpostus un puravus. Laista telpaugus.

OKTOBRA ERUDĪTS

Kāds kādreiz bijis Ēdoles goda tērps?

Atbildi līdz 28. oktobra 12.00

sūtīt e-pastā:

redakcija@kurzemnieks.lv.

Atbilde: par Īvandes muižas jauno nomnieku kļuvis uzņēmējs Renārs Sproģis (Cēsis). Viņa iecere cita starpā ir saimniecības ēkā izveidot multi-mediju.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Gunta Folkmane, Indra Ābelīte, Ausma Kreidere, Evita Hoiere, Daina Gerente, Ingars Neimanis, Mārcis Kalējs, Andris Eglītis.

PA ĪSTAM GARŠĪGI

Konkursu atbalsta Šarlote.

Viens no lielākajiem mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumiem Latvijā

PATA SALDUS SNIEDZ MEŽA ĪPAŠNIEKIEM PILNU MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS CIKLU

• SLĒDZ MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS LĪGUMU • BEZ STARPNICĪBAS MAKSĀM UN IETURĒJUMIEM

+371 29232782, +371 63807072, info@patasaldus.lv, www.patasaldus.lv

LATVIJAS FINIERIS

AKCIJU SABIEDRĪBA

Bērza finierkluču iepirkšanas cenas

koklaurumā Kuldīgā Kuldīgā, Ganību ielā 12 (cenas ir informatīvas). www.finieris.lv.

Tālr. 29126139

Sortiments	Lobīšanas cilindru diametru grupas, cm	Nominālgarums, cena, EUR/m ³	
		2,70 m	5,40 m
B šķiras finierklučī	14 – 15,9	30	30
	16 – 17,9	35	35
	18 – 20,9	70	65
	21 – 24,9	78	80
	25 – 29,9	83	85
	30 – 39,9	83	85
	> 40	83	85
E šķiras finierklučī	21 – 24,9	105	115
	25 – 29,9	130	135
	30 – 39,9	130	135
	> 40	130	135
Brākēts papīrmalkā	6 – 70	20	
Neatbilstošs	visas	15	
Ar metāla ieslēgumiem	visas	10	